

Strategaeth
Ymchwil a Datblygu
Coleg Brenhinol
y Therapyddion
Galwedigaethol
2019-2024

Coleg Brenhinol y Therapyddion
Galwedigaethol

Coleg Brenhinol y
Therapyddion
Galwedigaethol

Am fwy o gyhoeddiadau a lawrlwythiadau am ddim ewch i
www.rcot.co.uk/publications

Am y cyhoeddwr

Mae Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol (RCOT) yn is-gwmni sydd yn eiddo llwyr i Gymdeithas Brydeinig y Therapyddion Galwedigaethol (BAOT) ac mae'n gweithredu fel elusen gofrestredig. Mae'n cynrychioli'r proffesiwn yn genedlaethol a rhyngwladol, ac yn cyfrannu'n eang at ymgynghoriadau polisi trwy'r Deyrnas Unedig i gyd. Y RCOT sy'n gosod y safonau proffesiynol ac addysgiadol ar gyfer therapi galwedigaethol, gan roi arweiniad, cyfarwyddyd a gwybodaeth yn ymwneud ag ymchwil a datblygu, addysgu, ymarfer a dysgu gydol oes. Yn ychwanegol, mae 10 adran arbenigol wedi eu hachredu yn cefnogi ymarfer clinigol arbenigol.

Coleg Brenhinol
Therapyddion
Galwedigaethol

rcot.co.uk

Strategaeth Ymchwil a Datblygu Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol 2019-2024

Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol

Coleg Brenhinol y
Therapyddion
Galwedigaethol

Cyhoeddwyd am y tro cyntaf yn 2019
gan Goleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol
106-114 Borough High Street
London SE1 1LB
www.rcot.co.uk

Hawlfraint © Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol 2019

Awdur: Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol
Ysgrifennwr: Dr Jo Watson
Dyddiad Adolygu: 2023/24

Cydnabyddiaeth

Diolch i aelodau Bwrdd RCOT: Ymchwil a Datblygu am eu cyfraniadau at yr Adolygiad Ymchwil a Datblygu yn llywio datblygiad strategaeth ymchwil a datblygu 2019-24 RCOT, i'r aelodau a gymerodd ran mewn elfennau amrywiol o'r Adolygiad, ac aelodau holl Fyrddau RCOT a'r arbenigwyr allanol a roddodd adborth ar ddrafftiau'r Strategaeth.

Cedwir pob hawl, yn cynnwys y cyfieithiad. Ni ellir atgynhyrchu unrhyw ran o'r cyhoeddiad hwn, ei gadw mewn system adalw na'i drosglwyddo, ar unrhyw ffurf neu unrhyw ddull, electronig, mecanyddol, llungopio, cofnodi, sganio neu fel arall, heb ganiatâd ysgrifenedig Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol ymlaen llaw, oni chytunir neu y nodir fel arall. Ni chaniateir hawlfraint, ac eithrio at ddefnydd personol a mewnol, i'r graddau a ganiateir gan gyfraith genedlaethol hawlfraint, neu yn unol â thelerau trwydded a gyhoeddir gan y sefydliad hawliau atgynhyrchu cenedlaethol perthnasol (fel yr Asiantaeth Trwyddedu Hawlfraint yn y DU). Dylid cyfeirio ceisiadau am ganiatâd ar gyfer mathau eraill o gopïo, fel copïo ar gyfer dosbarthiad cyffredinol, ar gyfer hysbysebu neu at ddibenion hyrwyddo, ar gyfer creu casgliadau newydd, neu ar gyfer ailwerthu, at y Rheolwr Cyhoeddiadau yn y cyfeiriad uchod.

Dylid cyfeirio ymholiadau eraill yn ymwneud â'r ddogfen hon at yr Adran Ymchwil a Datblygu yn y cyfeiriad uchod.

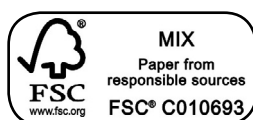
Data Catalogio wrth Gyhoeddi'r Llyfrgell Brydeinig

Mae cofnod catalog ar gyfer y llyfr hwn ar gael gan y Llyfrgell Brydeinig

Er y gwnaed pob ymdrech i sicrhau cywirdeb, ni fydd Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol yn atebol am unrhyw golled neu niwed sydd yn deillio'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol o ddefnyddio'r cyhoeddiad hwn.

ISBN 978-1-905944-98-9

Cysodwyd gan Servis Filmsetting Ltd, Stockport, Cheshire
Caiff ei argraffu'n ddigidol yn ôl y galw ym Mhrydain Fawr gan Lavenham Press, Suffolk

Cynnwys

Crynodeb gweithredol	1
Strategaeth ymchwil a datblygu Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol 2019–2024	3
Cyflwyniad	3
Cefndir	3
Therapi galwedigaethol ac ymchwil	4
Ysgogwyr cyfoes ar gyfer diwylliant sydd yn ymgysylltu ymchwil	5
Disgwyliadau'r corff rheoliadol a phroffesiynol	7
Cydnabod yr heriau	7
Diben <i>strategaeth ymchwil a datblygu RCOT</i>	8
Gweledigaeth ar gyfer ymchwil	9
Nodau strategol	9
Cyfranogiad pobl sydd yn defnyddio'r gwasanaethau a'r cyhoedd	9
Egwyddorion allweddol sydd yn ategu'r Strategaeth	10
Er mwyn cyflawni ein nodau strategol, dros y pum mlynedd nesaf bydd RCOT yn:	11
Er mwyn cyflawni ein nodau strategol, mae RCOT yn gofyn y canlynol o'i aelodau:	13
Gofynnir i arweinwyr adrannol a rheolwyr gwasanaethau yn benodol i:	14
Derbyn yr her	15
Geirfa	16
Ymchwil	16
Datblygu gallu ymchwil	17
Diwylliant ymchwil	17
Effaith ymchwil	17
Gwella ansawdd	18
Cyfeiriadau	19
Darllen pellach	23
Atodiad 1: Gweithgareddau Adolygu Ymchwil a Datblygu RCOT	24
Atodiad 2: Enghreifftiau dangosol o sbectrwm ymchwil ar waith	26

Crynodeb gweithredol

Diben *Strategaeth ymchwil a datblygu Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol 2019–2024* (y *Strategaeth*) yw:

1. Llywio, arwain a chyfeirio datblygiad ymchwil yn y proffesiwn therapi galwedigaethol yn y DU.
2. Llywio, arwain a chyfeirio gweithgaredd Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol (RCOT) mewn perthynas â chefnogi datblygiad hyder, galluogrwydd a gallu ymchwil yn y proffesiwn therapi galwedigaethol yn y DU, ac ansawdd ac effaith y cynnyrch ymchwil cysylltiedig.

Mae'r *Strategaeth* yn datblygu'r rheiny sydd wedi dod o'i blaen, gan gydnabod y cynnydd sydd eisoes wedi cael ei wneud, ynghyd â'r angen parhaus i ddatblygu galluogrwydd, gallu a brwdfrydedd am ymchwil yn y proffesiwn. Mae'n ystyried ysgogwyr cyfoes ar gyfer diwylliant sydd yn ymgysylltu ymchwil, gan amlygu'r buddion ar gyfer y rheiny sydd yn defnyddio gwasanaethau, adrannau a sefydliadau therapi galwedigaethol a'r proffesiwn yn gyffredinol.

Gweledigaeth RCOT ar gyfer ymchwil yw, o fewn y degawd nesaf, diwylliant ar draws y DU sydd yn croesawu ymgysylltu mewn a chydag ymchwil gan y bydd busnes pob therapydd galwedigaethol yn cael ei sefydlu yn y proffesiwn. Bydd y diwylliant proffesiynol hwn yn cydnabod ac yn gwerthfawrogi sbectwm o ymgysylltu, o weithio'n weithredol *gyda* thystiolaeth ymchwil bresennol, i gymryd rhan yn natblygiad y sail dystiolaeth.

Mae *strategaeth ymchwil a datblygu RCOT 2019–2024* yn darparu sylfaen lle byddwn:

- i. yn cyflawni newid sylweddol mewn hyder, galluogrwydd a gallu ymchwil yn y proffesiwn therapi galwedigaethol yn y DU;
- ii. yn cefnogi dealltwriaeth a gweithredu effeithiol o ran tystiolaeth bresennol mewn ymarfer therapi galwedigaethol;
- iii. yn cefnogi'r genhedlaeth o wybodaeth newydd ac estyniad parhaus y sail dystiolaeth sydd yn ategu ymarfer therapi galwedigaethol ac yn arddangos ei effeithiolrwydd cost a chlinigol;
- iv. yn gwella profiadau a chanlyniadau unigolion, grwpiau a chymunedau sydd yn defnyddio gwasanaethau therapyddion galwedigaethol yn y DU sydd wedi eu llywio gan dystiolaeth; ac
- v. yn hybu cydnabyddiaeth y tu hwnt i'n proffesiwn ni o ansawdd, perthnasedd ac effaith yr ymchwil sy'n cael ei gwneud gan therapyddion galwedigaethol a'i chyfraniad at iechyd a llesiant y genedl.

Mae deg egwyddor allweddol yn ategu'r *Strategaeth*, y cyntaf yw bod yr unigolion, y grwpiau a'r cymunedau yr ydym yn gweithio *gyda* nhw yn greiddiol i ymarfer therapi galwedigaethol, a bod effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd cyflwyno gwasanaeth yn greiddiol i'r *Strategaeth* hon.

Cydnabyddir datblygu gweledigaeth a nodau'r Strategaeth fel ymdrech a rennir rhwng RCOT a'i aelodau. Yn unol â hynny, nodir camau ar gyfer y ddau.

Mae datblygu gallu ymchwil ein proffesiwn a'r sail dystiolaeth sydd yn dangos yr effeithiolrwydd cost a chlinigol ac effaith ein cyfraniadau, a sefydlu hynny'n gadarn i ymarfer o ddydd i ddydd, er budd pawb.

Strategaeth ymchwil a datblygu Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol 2019–2024

Cyflwyniad

Mae therapyddion galwedigaethol yn gwella bywydau unigolion, grwpiau a chymunedau trwy gynorthwyo pobl i wneud y pethau y mae angen iddynt eu gwneud a'r pethau y maent eisiau eu gwneud. Trwy gynyddu annibyniaeth pobl a hybu eu hiechyd a'u llesiant trwy gyfranogiad, mae therapyddion galwedigaethol hefyd yn arbed arian i'r gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol. Mae newidiadau i gyfeiriad a strwythurau cyflenwi gwasanaeth cyfoes yn rhoi ystod gyfoethog o gyfleoedd i'n proffesiwn ehangu ei gyrhaeddiad a thrawsnewid bywydau mwy byth o bobl ar draws y pedair gwlad yn y DU. Er mwyn gwneud y gorau o'r cyfleoedd hyn, mae'n hanfodol defnyddio ymyriadau yn seiliedig ar dystiolaeth, rhoi tystiolaeth gadarn o effaith ac effeithiolrwydd cost ein gwasanaethau, a pharhau i ymestyn y sail dystiolaeth, yn arbennig wrth i gwmpas a natur ymarfer esblygu. Mae ymgysylltu mewn a chydag ymchwil felly'n ganolog i rôl pob therapydd galwedigaethol yn y DU, ble bynnag maent yn gweithio.

Mae *Strategaeth ymchwil a datblygu Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol* yn nodi ein gweledigaeth ar gyfer diwylliant proffesiynol wedi ei sefydlu o ymgysylltu mewn ymchwil, ein nodau penodol dros y pum mlynedd nesaf a'r egwyddorion allweddol fydd yn arwain cydymdrechion a gweithredoedd RCOT a'n haelodau. Mae'r Strategaeth yn seiliedig ar adborth a gasglwyd o ymgynghoriad cynhwysfawr aelodau yn ystod Adolygiad Ymchwil a Datblygu RCOT dros ddwy flynedd o Fehefin 2017 (gweler Atodiad 1 am drosolwg), ysgogwyr polisi, disgwyliadau corff proffesiynol a rheoliadol, tystiolaeth ymchwil ac arfer gorau.

Cefndir

Cyhoeddwyd strategaeth gyntaf *Coleg y Therapyddion Galwedigaethol: strategaeth ymchwil a datblygu* ym 1997 (Eakin et al 1997) ac roedd yn garreg filltir yn natblygiad y proffesiwn yn y DU. Mae'n nodi pwysigrwydd gweithgaredd ymchwil a datblygu (YaD) ar gyfer pob therapydd galwedigaethol, p'un ai fel defnyddwyr ymchwil, cyfranogwyr mewn ymchwil neu ymchwilwyr gweithredol. Cododd y Strategaeth hon broffil ymchwil a datblygu yn y proffesiwn ac arweiniodd at sefydlu Bwrdd YaD y Coleg.

Adolygwyd Strategaeth YaD 1997 yn 2000 i adlewyrchu ar ei heffaith, ailedrych ar ei hamcanion yng ngoleuni cyd-destunau polisi newidiol (yn cynnwys y pwyslais ar lywodraethu clinigol, effeithiolrwydd cost a chlinigol), hybu rôl gofaluwr a phobl sy'n defnyddio gwasanaethau therapi galwedigaethol mewn ymchwil therapi galwedigaethol, a dyfeisio cynllun â ffocws ond sydd yn hyblyg ar gyfer y pum mlynedd nesaf. Cadarnhaodd yr adolygiad hwn pa mor ganolog yw ymchwil i ddatblygiad y proffesiwn a chafodd ei lywio gan gyhoeddiad yr Adran Iechyd (AI) (2000), *Meeting the challenge: a strategy for the allied health professions*, a bwysleisiodd yr angen i Weithwyr Proffesiynol

Perthynol i lechyd (AHP) wella eu sgiliau wrth ddefnyddio, gwerthfawrogi a defnyddio tystiolaeth ymchwil.

Roedd *R&D strategic vision and action plan* 2001 (Ilott a White 2001), o ganlyniad, yn eang yn ei ymagwedd, yn datgan bod 'ymchwil therapi galwedigaethol' yn ymgorffori ymchwil sydd yn archwilio prosesau a chanlyniadau ymyriadau ymarfer, damcaniaeth, addysg, rheolaeth a chyflwyno gwasanaethau. Roedd yn ategu pwysigrwydd canolog ymchwil i'r proffesiwn, unwaith eto yn nodi ymchwil fel maes sydd yn achos pryder i bob therapydd galwedigaethol, waeth beth fo'u sector cyflogaeth, gradd neu faes ymarfer. Amlygodd gyfrifoldeb personol pob therapydd galwedigaethol i hybu diwylliant gwerthuso er mwyn gwella ymarfer, ac i ddefnyddio'r dystiolaeth orau sydd ar gael i lywio ansawdd, effeithiolrwydd a thegwch. Cafodd cynnydd yn erbyn y pum amcan allweddol a nodwyd yn Strategaeth 2001 ei adolygu yn 2007 (White a Creek 2007), a chafodd nifer o gamau pellach i gefnogi symudiad parhaus tuag at y weledigaeth a nodwyd eu hamlygu.

Yn y degawd yn y cyfamser, mae tirwedd ymarfer iechyd a gofal cymdeithasol wedi newid yn sylweddol, yn yr un modd â'r isadeiledd sy'n cefnogi creu gwybodaeth ac ymchwil. Caiff cymhlethdod a chyflymder newid ei ysgogi gan ddatblygiadau mewn gofal, poblogaeth sy'n heneiddio ac anghenion cynyddol gymhleth, ynghyd ag ysgogwyr fel *Deddf Gofal 2014* (Prydain Fawr. Y Senedd 2014), *Health and wellbeing 2026: delivering together* Gogledd Iwerddon (Gogledd Iwerddon. DH 2016), *Health and social care delivery plan* yr Alban (Llywodraeth yr Alban 2016), *Cymru lachach: ein cynllun ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol* (Cymru. Llywodraeth Cymru 2018), *The NHS long-term plan* (NHS England 2019) a *The Topol review* (Topol 2019). Mae'r holl ffactorau hyn yn cyfrannu at oes o bwysau heb ei debyg ar ddarpariaeth gwasanaethau statudol a sicrwydd na ellir parhau i ddarparu iechyd a gofal cymdeithasol yn unol â modelau hanesyddol. Mae modelau cyflwyno gwasanaeth newydd wedi dod i'r amlwg, ac yn parhau i gael eu ceisio, a chyda nhw daw ystod o gyfleoedd, heriau a bygythiadau. Mae'r angen i'r proffesiwn arddangos yn gadarn y gwasanaethau effeithiol o ran cost ac yn glinigol sy'n cyfrannu at agendâu a blaenoriaethau llywodraeth ganolog a lleol, gan wneud gwahaniaeth amlwg i iechyd a llesiant y boblogaeth, yn fwy nag erioed (Green a Lambert 2017).

Therapi galwedigaethol ac ymchwil

Mae'r Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn Iechyd a Gofal (NICE) a Rhwydwaith Canllawiau Rhyng-golegol yr Alban (SIGN) yn defnyddio'r dystiolaeth ymchwil orau sydd ar gael i ddatblygu canllawiau ymarfer sydd yn nodi ac yn hybu arfer da i wella iechyd a gofal cymdeithasol. Mae ansawdd tystiolaeth bresennol wedi arwain at rôl therapi galwedigaethol yn cael ei chydabod yn gynyddol o fewn canllawiau a gynhrychir gan y ddau sefydliad. Mae enghreifftiau yn cynnwys: *Risk reduction and management of delirium* (SIGN 2019), *Rheumatoid arthritis in adults: management* (NICE 2018), *Management of early rheumatoid arthritis* (SIGN 2011), *Parkinson's disease in adults* (NICE 2017), *Motor neurone disease: assessment and management* (NICE 2016), *Assessment, diagnosis and interventions for autism spectrum disorders* (SIGN 2016), *Stroke rehabilitation in adults* (NICE 2013), *Management of patients with stroke: rehabilitation, prevention and management of complications, and discharge planning* (SIGN 2010a), *Spasticity in the under 19s: management* (NICE 2012), *Diagnosis and management of psoriasis and psoriatic arthritis in adults* (SIGN 2010b), *Management of hip fracture in older people* (SIGN 2009) a *Mental wellbeing in over 65s: occupational therapy and physical activity interventions* (NICE 2008).

Fodd bynnag, mae angen parhaus i ddatblygu galluogrwydd, gallu a brwdfrydedd am ymchwil yn ein proffesiwn, er mwyn sicrhau bod y sail dystiolaeth sy'n ategu ymarfer

therapi galwedigaethol yn parhau i ehangu a bod y genhedlaeth nesaf yn barod ac yn gallu cyfrannu at ei ddatblygiad. Mae'n amlwg bod meysydd rhagoriaeth eisoes yn bodoli, ac mae RCOT yn cydnabod na fydd pob therapydd galwedigaethol yn mynd ymlaen i ddilyn llwybr gyrfa ymchwil neilltuol, nac yn dymuno gwneud hynny. Fodd bynnag, mae ymgynghoriadau ar draws yr aelodaeth yn nodi, ynghyd â mynd i'r afael â rhwystrau ymarferol i ymgysylltu mewn a chydag ymchwil, bod llawer yn credu y byddai pobl newydd sydd yn dod i mewn i'r proffesiwn a'r rheiny sydd eisoes yn ymarfer yn y gweithlu, yn cael budd o sgiliau ymchwil sylfaenol cryfach a mwy o hyder i'w defnyddio, er mwyn sicrhau eu bod mewn sefyllfa dda i ddwyn yr agenda ymlaen.

Mae RCOT yn cydnabod y pwysau allanol sylweddol ar wasanaethau, ac yn cydnabod y gallai llawer o therapyddion galwedigaethol ystyried eu hunain fel ymarferwyr yn gyntaf (Carra et al 2017) ac y gallai, felly, fod yn heriol iddynt ar y dechrau i ddychmygu neu groesawu ymgysylltu mewn a chydag ymchwil. Fodd bynnag, amlygodd adolygiad systematig gan Upton a chydweithwyr (2014) fwlch sydd yn peri pryder rhwng y gydnabyddiaeth *mewn egwyddor* o werth ymarfer yn seiliedig ar dystiolaeth i wneud penderfyniadau a darpariaeth ymyriadau priodol ar gyfer unigolion, a'i weithredu yn ymarferol; sylw a ategwyd yn fwy diweddar gan Lehane et al (2019).

Mae angen i ddiwylliant proffesiynol therapi galwedigaethol ym mhob sector iechyd a gofal ar draws y DU esblygu i safle sydd yn ymgysylltu mewn a chydag ymchwil fel mater o falchder proffesiynol sydd yn ategu ansawdd ac effeithlonrwydd y gwasanaethau yr ydym yn eu cynnig i unigolion, grwpiau a chymunedau yr ydym yn gweithio gyda nhw (Di Bona et al 2017). Mae angen i ni gydnabod a gwerthfawrogi'r amrywiaeth eang o ffyrdd y gall therapyddion galwedigaethol ymgysylltu mewn a chydag ymchwil er mwyn darparu asesiadau ac ymyriadau effeithiol sydd yn mynd i'r afael â'r hyn sydd bwysicaf i'r bobl yr ydym yn gweithio gyda nhw, er mwyn gwella eu hymarfer eu hunain, ac i gyfrannu at ehangu'r sail dystiolaeth sydd yn ategu ymarfer yn ehangach. Yn yr un modd ag y mae tri edefyn cortyn yn troelli o amgylch ei gilydd i ffurfio rhaff gadarnach, mae'r proffesiwn ar ei gryfaf a mwyaf effeithiol pan fydd addysg, ymarfer ac ymchwil yn rhyng-gysylltu yn effeithiol, fydd yn hanfodol i barhau i ddatblygu a gwella diwylliant therapi galwedigaethol sydd yn ymgysylltu ag ymchwil.

Ysgogwyr cyfoes ar gyfer diwylliant sydd yn ymgysylltu ymchwil

Mae dystiolaeth yn awgrymu bod ymagwedd system gyfan yn werthfawr yn cryfhau diwylliant ymchwil ac yn cynyddu gallu ymchwil o fewn sefydliadau a'r gweithlu (Gee a Cooke 2018, tud1). Yn amlwg, ni all Strategaeth YaD RCOT ddylanwadu ar economi iechyd a gofal gyfan y DU ar ben ei hun, ond gall ychwanegu ei lais at bolisiau a mentrau sy'n ysgogi newid i'r cyfeiriad hwn, a gall ategu pwysigrwydd therapyddion galwedigaethol yn cydnabod eu cyfrifoldeb personol i gael y wybodaeth ddiweddaraf am ddatblygiadau yn y sail dystiolaeth, a'u trosi fel y bo'n briodol i'w hymarfer o ddydd i ddydd.

Fframwaith allweddol sydd yn arwain ymarfer cyfoes mewn iechyd yn Lloegr yw *NHS constitution* (Yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2019). Mae'r drydedd o'i saith egwyddor allweddol yn datgan bod 'y GIG yn ymdrechu i gyflawni'r safonau rhagoriaeth a phroffesiynoldeb uchaf, ac yn pwysleisio bod arloesedd ac ymchwil yn 'hanfodol i ysgogi gwelliannau mewn gwasanaethau gofal iechyd ar gyfer cleifion'. Mae *AHPs into action* (Tîm Prif Weithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd 2017) yn croesawu ymarfer yn y GIG a thu hwnt, ac yn nodi ymrwymadau a blaenoriaethau a ddyluniwyd i drawsnewid

gofal, gwella gwasanaethau ac effeithlonrwydd, ac felly cyflawni effeithiau sylweddol ar gyfer unigolion a phoblogaethau y mae AHP yn eu gwasanaethu ym mhob lleoliad. Mae'n nodi bod gan arweinwyr system gyfrifoldeb dros sicrhau cymorth i AHP, yn cynnwys therapyddion galwedigaethol, ymgysylltu mewn datblygiad proffesiynol parhaus (DPP) a gweithgareddau ymchwil. Mae Effaith 4 yn galw ar AHP eu hunain i 'gyflwyno ymarfer yn seiliedig ar/wedi ei lywio gan ymarfer i fynd i'r afael ag amrywiadau heb esboniad yn ansawdd ac effeithlonrwydd gwasanaeth' (tud17), ac mae Blaenoriaeth 3 yn pwysleisio'r angen i 'werthuso, gwella a rhoi tystiolaeth o effaith eu cyfraniadau' (tud45). Mae'r fframwaith hwn yn cydnabod yn glir bod AHP sydd yn ymgysylltu ag ymchwil yn helpu i gryfhau'r gwasanaethau y maent yn eu cynnig, yn gwneud defnydd mwy effeithlon ac effeithiol o amser ac yn dangos gwerth yr hyn y maent yn ei wneud yn well. Gan atgyfnerthu pwysigrwydd tystiolaeth ymchwil yn ategu ymarfer, waeth beth fo cyd-destun ei gyflwyno, mae'r Sefydliad Cenedlaethol dros Ymchwil Iechyd (NIHR), sydd yn cynnig cyfleoedd hyfforddiant a chyllid ar draws pedair gwlad y DU, wedi cydnabod angen am fwy o gymorth i ddatblygu gallu ymchwil yn y cyd-destun gofal cymdeithasol (NIHR 2017, NIHR 2018b), sydd yn faes ymarfer mor bwysig i therapyddion galwedigaethol.

Y nod a nodir yn *Research and innovation strategy* (HEE 2014) Health Education England (HEE) yw datblygu gweithlu mwy hyblyg sydd yn gallu ymateb i batrymau angen newidiol a chyflenwi gwasanaeth trwy annog staff i groesawu ymchwil ac arloesi a chreu diwylliant lle mae gwneud hynny'n cael ei werthfawrogi fel rhan annatod o'r holl rolau gofal iechyd. Mae *Making life better: a whole system strategic framework for public health 2013-2023* (Yr Adran Iechyd, Gwasanaethau Cymdeithasol a Diogelwch y Cyhoedd 2014, tud103) Gogledd Iwerddon yn nodi yn Thema 6 y bydd 'meithrin gallu ar gyfer ymchwil a chryfhau'r sail dystiolaeth yn ymwneud â materion iechyd y cyhoedd yn hanfodol i sicrhau buddion iechyd ar draws pob grŵp economaidd-gymdeithasol'. Yn yr un modd, mae *Cynllun strategol Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru (HCRW) 2015-2020* (HCRW 2016) yn cydnabod y rôl ganolog y mae YaD yn ei chwarae yn gwella iechyd, llesiant a ffyniant y boblogaeth, a'i Nod Strategol 5 yw cynyddu gallu ymchwil mewn iechyd a gofal yng Nghymru. Yn yr Alban, mae *Delivering innovation through research: Scottish Government health and social care research strategy* Swyddfa'r Prif Wyddonydd (2015) yn ail-ategu gweledigaeth ar gyfer 2020 lle mae'r boblogaeth yn gallu byw bywydau hwy, iachach gyda chymorth gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol cynaliadwy, o ansawdd uchel. Wrth nodi'r angen am sgwrs genedlaethol am ddyfodol iechyd a gofal cymdeithasol dros y 10 i 15 mlynedd nesaf, cydnabyddir bod gan ymchwil rôl allweddol i'w chwarae yn cynorthwyo cyflawni Gweledigaeth 2020 a chynllunio ar gyfer y tymor hwy.

Mae'r dogfennau allweddol hyn, sydd yn mynegi'r ystod o bobl eraill sydd yn arwain datblygiadau a chyflenwi gwasanaeth ar draws y pedair gwlad, yn rhoi ymchwil yn glir fel swyddogaeth graidd iechyd a gofal cymdeithasol, datganiad a wnaed yn amlwg yn *UK policy framework for health and social care research* (Awdurdod Ymchwil Iechyd (HRA) 2017). Yma, nodir bod ymchwil yn hanfodol ar gyfer iechyd a llesiant trwy rinwedd ei rôl yn gwella'r sail dystiolaeth, yn lleihau ansicrwydd ac yn ategu gwelliannau mewn gofal. Mae'r egwyddorion hyn yn troi'n ysgogwyr sydd yn targedu meysydd ymarfer penodol, fel y dangosir yn *Framework for mental health research* (AI 2017). Mae Argymhelliad 10 yn y ddogfen hon yn galw am ymdrechion parhaus i ymestyn gallu ymchwil, cryfhau ymchwil clinigol-academaidd ar draws y proffesiynau, a chryfhau ymwybyddiaeth a chyfranogiad ymchwil ymysg y rheiny sydd yn gweithio gyda phobl â phroblemau iechyd meddwl ac yn eu cefnogi yn y DU, sydd yn naturiol yn cynnwys therapyddion galwedigaethol.

Disgwyliadau'r corff rheoliadol a phroffesiynol

Mae cryfder a chysondeb y negeseuon yn yr ysgogwyr traws-ddisgyblaethol lefel uchel hyn ar draws pedair gwlad y DU yn glir iawn, ac yn gwbl gyson â'r safonau a'r disgwyliadau a nodir gan y Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal (HCPC) fel y rheoleiddiwr ac RCOT fel y corff proffesiynol ar gyfer therapyddion galwedigaethol.

Mae *Standards of proficiency: occupational therapists* HCPC (2013) yn gofyn i sgiliau a gwybodaeth therapyddion galwedigaethol fod wedi eu diweddarau, gan amlygu pwysigrwydd dysgu gydol gyrfa (Safon 3.3). Maent yn disgwyl i therapyddion galwedigaethol sicrhau ansawdd eu hymarfer (Safon 12) a bod yn ymwybodol o egwyddorion a chymwysiadau ymchwiliad gwyddonol, yn cynnwys gwerthuso effeithlonrwydd triniaethau a phrosesau ymchwil (Safon 13.7). Disgwylir i therapyddion galwedigaethol ddefnyddio ymchwil, rhesymeg a sgiliau datrys problemau i bennu gweithredoedd priodol (Safon 14.13), adnabod gwerth ymchwil i werthuso ymarfer yn feirniadol (Safon 14.22), bod yn ymwybodol o ystod o fethodolegau ymchwil (Safon 14.23) a gallu gwerthuso ymchwil a thystiolaeth arall i lywio ymarfer (Safon 14.24).

Fel yr unig gorff proffesiynol ar gyfer y proffesiwn yn y DU, mae *Professional standards for occupational therapy practice* Coleg y Therapyddion Galwedigaethol (COT) (2017) yn gofyn i therapyddion galwedigaethol ddefnyddio canllawiau cenedlaethol, ymchwil a thystiolaeth arall i ategu a llywio eu hymarfer (Safon 1.5), dangos a gwella ansawdd, gwerth ac effeithiolrwydd y gwasanaeth/au y maent yn eu darparu (Safon 8), a chwilio am ac ymgysylltu â chyfleoedd DPP sy'n berthnasol i'w hanghenion dysgu a datblygu unigol (Safon 9.6), fydd yn cynnwys datblygiad sgiliau'n ymwneud ag ymchwil lle y bo'n briodol. Mewn modd tebyg, mae *Code of ethics and professional conduct* COT (2015) yn disgwyl i therapyddion galwedigaethol fod yn ymwybodol o bolisi, canllawiau, ymchwil a'r dystiolaeth orau sydd ar gael, gan ei ymgorffori i'w gwaith fel y bo'n briodol (Safon 2.2.5), bod yn ymwybodol o werth a phwysigrwydd ymchwil fel sylfaen sail dystiolaeth y proffesiwn (Safon 6.1), defnyddio, deall a gwerthuso ymchwil a'i chanlyniadau yn feirniadol, gan ei hymgorffori mewn ymarfer fel y bo'n briodol (Safon 6.1.1), a lledaenu canfyddiadau gweithgaredd ymchwil er mwyn bod o fudd i'r rheiny sydd yn defnyddio gwasanaethau a'r proffesiwn, a chyfrannu at gorff y dystiolaeth (Safon 6.1.9).

Yn ogystal, mae *Career development framework* RCOT (2017) yn pwysleisio pwysigrwydd bod pob therapydd galwedigaethol yn parhau i ddatblygu eu gwybodaeth, sgiliau a'u ffyrdd o feddwl trwy wneud *Tystiolaeth, ymchwil a datblygu* yn un o bedwar piler hanfodol sydd yn cefnogi ymarfer. Mae pwysigrwydd integreiddio ymchwil, ymarfer ac addysg barhaus yn effeithiol fel rhan annatod o broffesiynoldeb hefyd yn cael ei gefnogi gan *Principles for continuing professional development and lifelong learning in health and social care* rhyngbroffesiynol (Gweithgor DPP a Dysgu Gydol Oes Rhyngbroffesiynol y DU 2019).

Y ddau *RCOT strategic interventions 2018–2023* (RCOT 2018) cyntaf yw sefydlu'r proffesiwn ac aelodau RCOT ar gyfer yr 21ain ganrif a gwella proffil y proffesiwn i ystod o gynulleidfaoedd. Datblygu diwylliant proffesiynol lle mae ymgysylltu mewn a chydag ymchwil er budd pobl sy'n defnyddio ein gwasanaeth yn norm disgwyliedig a bydd o gymorth i wella cynnydd tuag at gyflawni'r bwriadau hyn.

Cydnabod yr heriau

Er gwaethaf y rhesymeg sylweddol o'i phlaid, mae'r rhwystrau i ymgysylltu mewn a chydag ymchwil wedi eu nodi cryn dipyn (Upton et al 2014, Boaz et al 2015, Borkowski et

al 2016, Birken et al 2017, Di Bona et al 2017, Matus et al 2018, Marjanovic et al 2019). Maent yn cynnwys materion fel diffyg amser, diffyg cymorth rheoli, lefelau hyder isel ac absenoldeb mentora ac arweinyddiaeth ymchwil, oedd i gyd yn amlwg yn yr adborth a dderbyniwyd gan aelodau RCOT yn ystod yr Adolygiad YaD. Er nad yw, mewn unrhyw ffordd, yn anwybyddu'r rhwystrau a'r heriau, mae'n rhaid i ni hefyd gydnabod, heb dystiolaeth gadarn sydd yn dangos effeithlonrwydd, effeithiolrwydd ac effaith ymyriadau a modelau cyflenwi gwasanaeth, gallai therapyddion galwedigaethol ganfod eu hunain mewn sefyllfa lle maent yn methu cynnal eu rolau presennol, arallgyfeirio i feysydd newydd neu ehangu cwmplas eu hymarfer (Matus et al 2018).

Mae, fodd bynnag, yr un mor bwysig cydnabod y graddau y mae unigolion, timau ac adrannau eisoes yn ymgysylltu mewn gweithgareddau sydd yn canolbwyntio ar wella gwasanaethau (e.e. archwilio yn erbyn safonau sydd wedi eu sefydlu i nodi bylchau posibl a phrosiectau gwella ansawdd i fynd i'r afael â'r bylchau hynny). Mae'r gweithgareddau hyn yn werthfawr ynddynt eu hunain, yn cynnwys llywio ymholiadau ymchwil i'r dyfodol a hwyluso troi tystiolaeth ymchwil yn ymarfer, ac o bosibl, darparu llwybr neu gyfrwng i ymgysylltu'n fwy ag ymchwil. Mae asesu'r man cychwyn lleol, yna defnyddio ymagwedd gynyddrannol tuag at oresgyn rhwystrau ynghyd â chroesawu hwyluswyr ymgysylltu mewn a chydag ymchwil yn strategaeth gyraeddadwy sydd â nifer o fuddion. Mae tystiolaeth ymchwil yn amlygu '...pan fydd meddygon a sefydliadau gofal iechyd yn ymgysylltu ag ymchwil, mae tebygolrwydd o welliant mewn perfformiad gofal iechyd, hyd yn oed os nad hynny oedd prif nod yr ymchwil' (Boaz et al 2015, tud10). Yn ogystal â chael effeithiau cadarnhaol ar ganlyniadau iechyd, bodlonrwydd o ran gofal ac effeithlonrwydd sefydliadol, a thu hwnt i ymestyn gallu ymchwil a sail dystiolaeth y proffesiwn, mae cymryd rhan mewn ymchwil hefyd yn rhoi cyfleoedd i therapyddion galwedigaethol unigol ddatblygu'n bersonol (ac yn broffesiynol), gwella bodlonrwydd swydd a chyfleoedd gyrfa ehangach (Matus et al 2018, Di Bona et al 2019).

Mae'r graddau y mae'r proffesiwn wedi croesawu ymchwil wedi datblygu'n nodedig ers i'r *Coleg y Therapyddion Galwedigaethol: strategaeth ymchwil a datblygu* cyntaf gael ei ysgrifennu ym 1997 (Eakin et al 1997), a hyd yn oed ers i'r Strategaeth ddiweddaraf gael ei hadolygu yn 2007 (White a Creek 2007). Fodd bynnag, o fewn cyd-destun amgylcheddau iechyd a gofal cyfoes, mae'r amser yn iawn i geisio newid sylweddol fydd yn dyrchafu ein proffesiwn a'r gwasanaethau yr ydym yn eu cynnig i'r lefel nesaf, gan ein rhoi mewn sefyllfa ar gyfer yr 21ain ganrif.

Diben strategaeth ymchwil a datblygu Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol

Diben y Strategaeth yw:

1. Llywio, arwain a chyfeirio datblygiad ymchwil yn y proffesiwn therapi galwedigaethol yn y DU.
2. Llywio, arwain a chyfeirio gweithgaredd Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol (RCOT) mewn perthynas â chefnogi datblygiad hyder, galluogrwydd a gallu ymchwil yn y proffesiwn therapi galwedigaethol yn y DU, ac ansawdd ac effaith y cynnyrch ymchwil cysylltiedig.

Gweledigaeth ar gyfer ymchwil

Gweledigaeth RCOT ar gyfer ymchwil yw, o fewn y degawd nesaf, y bydd diwylliant ar draws y DU sydd yn croesawu ymgysylltu mewn a chydag ymchwil am y bydd busnes pob therapydd galwedigaethol yn cael ei sefydlu yn y proffesiwn.

Bydd y diwylliant proffesiynol hwn yn cydnabod ac yn gwerthfawrogi sbectrwm o ymgysylltu, o weithio'n weithredol *gyda* thystiolaeth ymchwil bresennol, i gymryd rhan yn natblygiad y sail dystiolaeth. Mae cymryd rhan *mewn* ymchwil yn cynnig ystod o weithgareddau sy'n cyfrannu at y sbectrwm cyffredinol, yn cynnwys hwyluso cynnydd prosiect ymchwil, datblygu sgiliau ymchwil trwy astudiaethau ôl-radd, cynnal prosiectau ymchwil unigol ac arwain timau o ymchwilwyr a phortffolios ymchwil (Matus et al 2018) i greu gwybodaeth newydd.

Bydd pob therapydd galwedigaethol a gweithwyr cymorth therapi galwedigaethol, waeth beth fo'u rôl, eu cyd-destun cyflogaeth neu faes ymarfer, yn cydnabod, ar lefel bersonol, y gallant o leiaf gyfrannu rhywbeth bach at ymdrech llawer mwy a rennir er budd yr unigolion, y grwpiau a'r cymunedau yr ydym yn gweithio gyda nhw, ac er budd y proffesiwn yn gyffredinol.

Nodau strategol

Mae *strategaeth ymchwil a datblygu Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol* yn amlinellu ein hymagwedd dros y pum mlynedd nesaf tuag at gefnogi, hwyluso a llywio cynnydd tuag at y weledigaeth. Mae'n darparu'r sylfaen lle byddwn yn:

- i. creu newid sylweddol o ran hyder, galluogrwydd a gallu ymchwil yn y proffesiwn therapi galwedigaethol yn y DU;
- ii. cefnogi dealltwriaeth effeithiol a gweithredu tystiolaeth bresennol mewn ymarfer therapi galwedigaethol;
- iii. cefnogi cenhedlaeth o wybodaeth newydd ac estyniad parhaus y sail dystiolaeth sydd yn ategu ymarfer therapi galwedigaethol ac yn arddangos ei effeithiolrwydd clinigol a chost;
- iv. gwella profiadau a chanlyniadau unigolion, grwpiau a chymunedau sy'n defnyddio gwasanaeth wedi ei lywio gan dystiolaeth therapyddion galwedigaethol yn y DU; ac
- v. yn hyrwyddo cydnabyddiaeth y tu hwnt i'n proffesiwn ein hun o ansawdd, perthnasedd ac effaith ymchwil a wneir gan therapyddion galwedigaethol a'i gyfraniad at iechyd a llesiant y genedl.

Cyfranogiad pobl sydd yn defnyddio'r gwasanaethau a'r cyhoedd

Fel elusen, mae gan RCOT gyfrifoldeb i gyflwyno budd cyhoeddus. Fel proffesiwn, mae therapi galwedigaethol wedi ymrwmo i ymarfer sydd yn canolbwyntio ar y person ac mae'n cydnabod bod y bobl yr ydym yn gweithio gyda nhw yn cyflwyno gwybodaeth ac arbenigedd gwahanol, sydd yr un mor bwysig, sydd yn hanfodol i ymagwedd partneriaeth wirioneddol mewn ymchwil. Mae canllawiau cenedlaethol yn nodi y dylai'r egwyddor o gydweithio gyda phobl sy'n defnyddio gwasanaethau a'r cyhoedd ategu pob agwedd ar y broses ymchwil (INVOLVE 2013, 2018, NIHR 2015). Yn unol â hynny, ac yn

unol â'r safonau cenedlaethol ar gyfer cyfranogiad y cyhoedd mewn ymchwil (NIHR 2018a), mae RCOT wedi ymrwmo i weithio tuag at ddatblygu gweithlu therapi galwedigaethol sydd yn gallu gweithio'n gydweithredol gyda phobl sydd yn defnyddio gwasanaethau therapi galwedigaethol yn ystod pob cam o'r broses ymchwil. Yn ogystal, mae'r Strategaeth hon yn amlinellu bwriad RCOT, mewn perthynas ag ymchwil a datblygu, i ddechrau cynnwys ymgysylltiad strategol pobl sy'n defnyddio gwasanaethau therapi galwedigaethol, eu gofaluwr a'r cyhoedd ym musnes a llywodraethu'r sefydliad.

Egwyddorion allweddol sydd yn ategu'r Strategaeth

1. Mae'r unigolion, y grwpiau a'r cymunedau yr ydym yn gweithio gyda nhw yn greiddiol i ymarfer therapi galwedigaethol, ac mae effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd cyflwyno gwasanaeth yn greiddiol i'r Strategaeth YaD hon. Mae RCOT yn disgwyl i bobl sydd yn defnyddio gwasanaethau galwedigaethol nid yn unig elwa ar y sail dystiolaeth sydd yn ategu ymarfer, ond hefyd i chwarae rôl weithredol yn llunio ymchwil i ddatblygu gwybodaeth newydd yn unol â safonau cenedlaethol ar gyfer cynnwys y cyhoedd mewn ymchwil.
2. Disgwylir i bob therapydd galwedigaethol weithio tuag at ddatblygu a sefydlu diwylliant o ymgysylltu ag ymchwil ar draws y proffesiwn. Mae ymgysylltu mewn a chydag ymchwil yn greiddiol i'w hymarfer, nid ar wahân iddi neu'n ddewis ychwanegol. Mae'n fater i bob therapydd galwedigaethol.
3. Mae'n rhaid i raddedigion rhaglenni therapi galwedigaethol cyn cofrestru werthfawrogi gwerth ymgysylltu mewn a chydag ymchwil, a meddu ar addysg y maent yn hyderus i'w defnyddio i lywio a gwella eu hymarfer (CAHPR 2016, McCormack et al 2019, Ward et al 2019).
4. Mae'r un mor bwysig bod therapyddion galwedigaethol sydd eisoes ar y gofrestr broffesiynol yn gallu arfarnu yn feirniadol a, lle y bo'n briodol, gweithredu'r dystiolaeth ymchwil sydd yn dod i'r amlwg o fethodolegau ansoddol a meintioliol er budd pobl sydd yn defnyddio eu gwasanaeth (Morris a Smyth 2017).
5. Mae gan RCOT gyfrifoldeb i gymryd camau sy'n gymesur â'i rôl fel y corff proffesiynol i gefnogi ei aelodau i ymgysylltu mewn a chydag ymchwil, ac i greu'r sylfaen ar gyfer datblygu'r newid diwylliannol yr ydym yn dymuno ei weld. Byddwn yn cefnogi ein haelodau i gefnogi ei gilydd wrth ddatblygu eu hyder a'u sgiliau i ymgysylltu mewn a chydag ymchwil.
6. Mae sbectrwm cynhwysol o ymgysylltu mewn a chydag ymchwil lle gall pob therapydd galwedigaethol a gweithiwr cymorth therapi galwedigaethol gael lle, a lle gallant wneud cynnydd cynyddrannol os ydynt yn dymuno gwneud hynny. Dangosir y sbectrwm hwn yn *Career development framework* RCOT (2017) (gweler Atodiad 2). Mae'n ymestyn, yn ei hanfod, o ddeall a gweithredu dystiolaeth ymchwil bresennol ar ochr 'cymhwysio gwybodaeth' o'r sbectrwm, i arwain rhaglenni ymchwil sylfaenol mawr a thimau ymchwil rhyngddisgyblaethol i greu dystiolaeth newydd effeithiol, o ansawdd uchel i arwain a llywio ymarfer ar yr ochr 'creu gwybodaeth', ac mae'n cwmpasu'r cerrig camu cynyddrannol rhyngddynt.
7. Mae gan bob aelod proffesiynol o RCOT gyfrifoldeb personol i fodloni safonau HCPC ac RCOT ac i reoli eu datblygiad proffesiynol parhaus yn briodol. Mae hyn yn cynnwys datblygu eu gwybodaeth, sgiliau a'u hyder yn ymwneud ag ymchwil, sy'n cyfrannu at ansawdd ac effeithlonrwydd y gwasanaethau y gall pob aelod eu cynnig i'r unigolion, y grwpiau a'r cymunedau y maent yn gweithio gyda nhw.
8. Caiff datblygu gweledigaeth a nodau Strategaeth YaD RCOT ei gydnabod fel ymdrech a rennir rhwng RCOT a'i aelodau. Ni all unrhyw un ohonom greu'r holl

newidiadau sydd eu hangen yn unigol, ond gyda'n gilydd, gallwn bob un gyfrannu rhywbeth at fudiad mwy, ar y cyd, er budd y bobl sy'n defnyddio ein gwasanaethau, a'n proffesiwn.

9. Gan adlewyrchu cryfderau ymagweddau aml a rhyngddisgyblaethol tuag at weithio gydag unigolion, grwpiau a chymunedau, cydnabyddir y bydd llawer o'r dystiolaeth sydd yn ategu ymarfer therapi galwedigaethol yn dod i'r amlwg o gyd-destun ymchwil aml a rhyngddisgyblaethol, a bydd llawer o'r ymchwil sylfaenol a wneir gan therapyddion galwedigaethol yn digwydd o fewn cyd-destun timau ymchwil aml a rhyngddisgyblaethol. Ein nod yw cefnogi therapyddion galwedigaethol i gymryd eu lle yn hyderus yn y prosiectau a'r rhaglenni ymchwil hyn.
10. Dylid adolygu'r Strategaeth yn 2023/24 i fonitro cynnydd ac i sicrhau bod y momentwm yn cael ei gynnal tuag at y weledigaeth a nodir, a bod camau priodol yn cael eu cymryd i'w chyflawni.

Er mwyn cyflawni ein nodau strategol, dros y pum mlynedd nesaf bydd RCOT yn:

- A. Gwella ac yn egluro isafswm y disgwyliadau trothwy yn ymwneud â datblygu gwybodaeth a sgiliau ymchwil yn *Learning and development standards for pre-registration education* RCOT (2019).
- B. Archwilio cydnabyddiaeth bod lleoliad mewn lleoliadau ymchwil yn seiliedig ar ymarfer (Baltrucks a Callaghan 2018, Birken et al 2017) yn cyfrannu at y 1000 o oriau o brofiad ymarfer llwyddiannus sy'n ofynnol mewn rhaglenni cyn cofrestru.
- C. Diwygio piler *Tystiolaeth, ymchwil a datblygiad* yr RCOT (2017) *Career development framework*, a'r adnoddau a'r cyfleoedd DPP sydd yn gysylltiedig ag ef, er mwyn bodloni anghenion yn fwy effeithiol ac adlewyrchu rolau a chyfrifoldebau therapyddion galwedigaethol sydd yn gweithio o lefelau ôl-ddoethuriaeth i brif archwilwyr yn fwy effeithiol.
- D. Datblygu a chyfeirio adnoddau a chyfleoedd DPP sydd yn gysylltiedig â philer *Fframwaith Datblygu Gyrfa Career development framework* RCOT (2017) i hwyluso datblygu gwybodaeth, sgiliau a hyder yn ymwneud ag ymchwil mewn ffordd gynyddrannol (Gee a Cooke 2018).
- E. Cynorthwyo aelodau i ddatblygu'r sgiliau a'r hyder i weithio'n ystyrlon ac yn gydweithredol gyda phobl sydd yn defnyddio gwasanaethau therapi galwedigaethol ym mhob cyfnod o'r broses ymchwil.
- F. Ysgogi fframwaith o Hyrwyddwyr/Eiriolwyr Ymchwil therapi galwedigaethol i hybu ac annog ymgysylltiad eu cydweithwyr mewn a chydag ymchwil, gan gyfeirio'r ystod o adnoddau a chyfleoedd dysgu, datblygu ac ariannu sydd ar gael ac annog eraill i ddilyn yn ôl eu traed.
- G. Sefydlu Rhwydwaith Ymchwil Therapi Galwedigaethol RCOT i gefnogi datblygiad cymuned ymchwil ar gyfer rhwydweithio, mentora a rhannu gwybodaeth ac i ddatblygu galluogrwydd a gallu ymchwil yn y proffesiwn ar draws y DU, gan sicrhau cysylltiadau effeithiol gyda rhwydweithiau presennol sy'n benodol i'r proffesiwn (e.e. Rhwydwaith Therapi Galwedigaethol sy'n Seiliedig ar Ymchwil a Thystiolaeth (ORiENT) yng Nghymru) a hybiau Cyngor Ymchwil y Proffesiynau Perthynol i lechyd (CAHPR).
- H. Annog aelodau i ymgysylltu'n weithredol â'r hybiau CAHPR amlddisgyblaethol presennol ar draws y DU (<https://cahpr.csp.org.uk/content/regional-hubs-and-contacts>)

i ehangu eu rhwydweithiau, cael budd o safbwyntiau amlddisgyblaethol a chael mynediad at ystod eang o arbenigedd.

- I. Creu Interniaeth Ymchwil a Datblygu RCOT i roi cyfle i rywun sydd newydd raddio ar raglen cyn cofrestru i ddatblygu eu sgiliau ymchwil a'u hyder trwy weithio ar y cyd â chydweithwyr yn Adran Addysg ac Ymchwil RCOT ar brosiectau byw y byd go iawn.
- J. Datblygu cerrig camu datblygol i gefnogi datblygiad galluogrwydd a gallu ymchwil yn nyluniad a strwythur Gwobrau Blynyddol Dysgu, Datblygu ac Ymchwil a Sefydliad Ymchwil RCOT (Sefydliad Ymchwil Therapi Galwedigaethol y DU yn flaenorol) (Gee a Cooke 2018).
- K. Cynnig Gwobrau Ymchwilydd Cynnar ar lefelau cyn ac ôl-gofrestru trwy Sefydliad Ymchwil RCOT i gydnabod a dathlu datblygiad galluogrwydd ymchwil.
- L. Canolbwyntio cyllid grant Sefydliad Ymchwil RCOT ar ymchwilwyr ar ddechrau neu ganol eu gyrfa ar gyfer datblygu gwybodaeth, sgiliau a phrofiad ymchwil, ac felly cefnogi datblygiad gyrfa ymchwil trwy gymwysiadau hyfyw ar gyfer cyllid grant allanol mwy i ddatblygu'r sail dystiolaeth.
- M. Cynnwys galwad wedi ei gomisiynu o fewn cyllid grant Sefydliad Ymchwil RCOT am adolygiadau systematig i ymestyn cymhathu a datblygu'r sail dystiolaeth sydd yn ategu ymarfer therapi galwedigaethol.
- N. Datblygu Academi Adolygu Cymheiriaid RCOT i ddarparu (a datblygu sgiliau yn darparu) mewnwelediad arbenigol ac adolygiadau cymheiriaid ar gyfer ceisiadau ar gyfer Gwobrau Dysgu, Datblygu ac Ymchwil Blynyddol RCOT, grantiau Sylfaen Ymchwil RCOT ac unrhyw gynigion eraill y mae angen eu hadolygu'n allanol.
- O. Cyfeirio aelodau yn glir at rwydweithiau ymchwil, cyfleoedd a ffynonellau cyllid sydd ar gael yn allanol (Gee a Cooke 2018).
- P. Annog partneriaethau sydd o fantais i'r ddwy ochr rhwng prifysgolion ac ymarfer er mwyn helpu i ddatblygu galluogrwydd a gallu ymchwil, mynd i'r afael â materion allweddol sydd yn bwysig i ymarfer a pholisi, a hwyluso cynnwys pobl sydd yn defnyddio gwasanaethau a'r cyhoedd mewn ymchwil (Upton et al 2014, Nowrouzi-Kai et al 2017, Gee and Cooke 2018).
- Q. Parhau i weithio gydag Eiriolwyr Ymchwil Therapi Galwedigaethol yr NIHR yn Lloegr a'u cymheiriaid o'r gwledydd datganoledig (a cheisio hwyluso creu elfennau cyfatebol, lle mae prinder) i gefnogi therapyddion galwedigaethol i wneud ceisiadau hyfyw ar gyfer grantiau academaidd clinigol wedi eu hariannu gan y llywodraeth ac i gyfleoedd cyllid cystadleuol mawr eraill.
- R. Lobio dros, a hwyluso datblygiad ac ymgymeriad strwythurau a llwybrau gyrfa sydd yn croesawu ymgysylltu mewn ymchwil ar y cyd â rolau ymarfer, ar draws y DU, yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, lwybrau gyrfa academaidd clinigol wedi eu hariannu gan y llywodraeth (Westwood et al 2018).
- S. Diwygio blaenoriaethau ymchwil ar gyfer therapi galwedigaethol yn y DU trwy Bartneriaeth Gosod Blaenoriaeth gyda Chynghrair James Lind.
- T. Datblygu cyfleoedd i bobl sy'n defnyddio gwasanaethau therapi galwedigaethol, eu gofaluwyr a'r cyhoedd i lywio busnes a llywodraethu gweithgaredd sy'n ymwneud ag YaD RCOT yn strategol, gan dderbyn cyngor a chysylltu â sefydliadau eraill sydd yn brofiadol yn y maes hwn.
- U. Annog datblygu dulliau sydd yn adlewyrchu'r amgylchedd iechyd a gofal modern a datblygiadau mewn technoleg ddigidol i gefnogi ymchwil i ymyriadau ac arferion

cymhleth sydd yn galluogi'r proffesiwn i arddangos ac ymchwilio i'r effaith y gallai ei gael ar alwedigaeth, iechyd a llesiant.

- V. Comisiynu ymchwil i gynnal asesiad cyfoes o ymchwil therapi galwedigaethol yn y DU i feincnodi ei natur, ei raddfa a'i effaith gan ddefnyddio ymagwedd fethodolegol y gellir ei hailadrodd mewn rhyw bump i 10 mlynedd i fonitro effaith y Strategaeth YaD ar ein cynnydd yn datblygu gallu ymchwil a lledaenu cynnyrch ymchwil effeithiol, o ansawdd uchel.
- W. Gweithio gyda Changhennau RCOT (adrannau a rhanbarthau arbenigol) i gefnogi ac alinio eu gweithgaredd yn ymwneud ag ymchwil gyda'r Strategaeth hon i gynyddu effaith.

Er mwyn cyflawni ein nodau strategol, mae RCOT yn gofyn y canlynol o'i aelodau:

- a. Cydnabod y berthynas na ellir ei gwahanu rhwng ymarfer effeithiol o ansawdd uchel, ac ymgysylltu mewn a chydag ymchwil, a chydabod bod yr amser sydd yn cael ei fuddsoddi yn ymgysylltu mewn a chydag ymchwil yn ychwanegu gwerth i wasanaethau.
- b. Ceisio, ystyried yn feirniadol a gweithredu tystiolaeth ymchwil bresennol yn effeithiol.
- c. Bod yn chwilfrydig am y ffordd y gellid gwella ymarfer (Di Bona et al 2019), a datblygu galluoogrwydd a gallu i greu tystiolaeth newydd yn gynyddrannol.
- d. Bod yn ymwybodol o gyfleoedd a buddion i fabwysiadu safbwynt ymchwil a'u hystyried wrth gychwyn prosiectau gwella ansawdd, datblygiadau ymarfer ac arloesedd gwasanaethau.
- e. Deall y gellir dysgu gwybodaeth a sgiliau yn ymwneud ag ymchwil fel unrhyw beth arall, ac y gellir defnyddio egwyddorion dadansoddi gweithgaredd i gynllunio ymagwedd raddedig tuag at ddatblygu hyder a sgiliau ymchwil er lles y bobl yr ydym yn gweithio gyda nhw, gwasanaethau unigol a'r proffesiwn yn gyffredinol.
- f. Rhannu gwybodaeth a sgiliau yn ymwneud ag ymchwil gyda chyfoedion a chydweithwyr mewn ymarfer, hyd yn oed os ydynt ar lefel uwch. Mae gennym i gyd ryw beth i ddysgu oddi wrth ein gilydd a gall bob un ohonom ddysgu rhywbeth i'n gilydd.
- g. Troi syniad o 'dalunôl' am gymwynas ar ei ben a mabwysiadu ymagwedd 'talun ymlaen' wrth i wybodaeth a sgiliau yn ymwneud ag ymchwil ddatblygu, er mwyn hwyluso cynnydd pobl eraill ar eu taith (yn arbennig wrth gyrraedd lefelau uwch o fewn y piler *Tystiolaeth, ymchwil a datblygu yn Career development framework* RCOT (2017)). Yn yr un modd ag y gallai pob un ohonom fod eisiau model rôl neu fentor yn ystod cyfnodau amrywiol, gallwn hefyd gynnig ein profiad i fentora rhywun arall.
- h. Dangos i fyfyrwyr ar ymweliad ble mae'r Adran YaD leol, a siarad gyda nhw am y ffordd y mae'r gwasanaeth yn ymgysylltu mewn a chydag ymchwil ac unrhyw astudiaethau sydd yn cael eu cynnal.
- i. Bod yn barod i ddylanwadu'n rhagweithiol ar ddiwylliannau sefydliadol ac adrannol er mwyn croesawu gwerth ymgysylltu mewn a chydag ymchwil. Er enghraifft, gwneud rhestr o'r bobl i'w dylanwadu, anfon copi o'r Strategaeth hon atynt, gan ofyn beth allant ei wneud i'w chefnogi, yna olrhain hyn ar ôl cyfnod priodol.

- j. Cael ymagwedd ragweithiol tuag at ddatblygu rhwydweithiau unigol, tîm a/neu adrannol o gymorth cydfuddiannol i rannu'r hyn sy'n cael ei ddysgu a meithrin a hwyluso cyfnewid gwybodaeth a chydweithrediadau ymchwil (CAHPR 2018, Gee a Cooke 2018, Slade et al 2018).

Mae hyn yn cynnwys cydnabod gwerth safbwyntiau ac ymagweddau aml a rhyngddisgyblaethol, a ffurfio cysylltiadau gyda grwpiau fel CAHPR trwy eu rhwydwaith o hybiau lleol, y Gwasanaeth Dylunio Ymchwil, un o Gydweithrediadau Ymchwil Gymhwysol NIHR (ARC), Rhwydweithiau Gwyddor Iechyd Academaidd Rhanbarthol (AHSN) ar draws Lloegr, ysgol Ymchwil Gofal Cymdeithasol NIHR, a/neu Ysgol Ymchwil Gofal Cymdeithasol Cymru. Mae hefyd yn cynnwys datblygu cydweithrediadau strategol a phartneriaethau rhwng timau, gwasanaethau a sefydliadau, yn cynnwys prifysgolion, diwydiant a disgyblaethau y tu hwnt i'r rheiny sydd fel arfer yn cael eu canfod mewn amgylcheddau iechyd a gofal.

- k. Sicrhau bod cynnyrch ymchwil yn ymestyn y tu hwnt i gyflwyniadau a chyhoeddiadau wedi eu hadolygu gan gymheiriaid i gynnwys lledaenu lleol sydd yn helpu i bontio'r bwlch rhwng ymchwil ac ymarfer, yn cael effaith uniongyrchol ar ymarfer ac yn dangos budd uniongyrchol i'r bobl sy'n defnyddio'r gwasanaethau (Gee a Cooke 2018, Slade et al 2018).

Gofynnir i arweinwyr adrannol a rheolwyr gwasanaethau yn benodol i:

- l. Atgyfnerthu'r berthynas na ellir ei gwahanu rhwng ymarfer effeithiol o ansawdd uchel ac ymgysylltu mewn a chydag ymchwil, a dangos yn glir y gwerth a roddir ar ymgysylltu mewn a chydag ymchwil fel rhan o fusnes craidd sy'n cyfrannu at gyflenwi gwasanaeth rhagorol (Borkowski et al 2016, Matus et al 2018, Slade et al 2018).
- m. Cydnabod bod datblygu diwylliant o ymgysylltu mewn a chydag ymchwil yn hwyluso dangos effeithiolrwydd clinigol a chost, yn annog arloesi, ac yn grymuso staff i adlewyrchu ar eu hymarfer a gwneud defnydd effeithiol o dystiolaeth bresennol i gyflawni ymyriadau o ansawdd uchel a chanlyniadau ar gyfer y bobl sy'n defnyddio'r gwasanaethau (CAHPR 2018).
- n. Gwerthfawrogi y bydd canfod ffordd o ddyrannu elfennau o amser cyfyngedig staff ac adnoddau ariannol i ymgysylltu mewn a chydag ymchwil yn rhoi elw ar fuddsoddiad trwy fuddion tymor hwy i'r rheiny sydd yn defnyddio'r gwasanaethau ac i sefydliadau (Ozdemir et al 2015, Gee a Cooke 2018). Mae ymchwil gan Matus et al (2018) yn pwysleisio bod buddsoddi mewn gallu ymchwil yn rhoi buddion ar sawl lefel:
- Ar lefel ymarferydd, mae'r buddion yn cynnwys agweddau gwell tuag at ymchwil, cynnydd yn y defnydd o dystiolaeth ymchwil i lywio ymarfer, datblygu sgiliau meddwl yn feirniadol, diwylliant cryfach o ymarfer yn seiliedig ar dystiolaeth a chynnydd yn y tebygolrwydd o fwy o fodlonrwydd swydd.
 - Ar lefel gwasanaeth, mae cael cyfranogiad ymarferwyr mewn ymchwil yn cael dylanwad cadarnhaol ar yr isadeiledd a phroses gofal, yn rhoi sylfaen ar gyfer llywio cyflenwi gofal iechyd yn seiliedig ar dystiolaeth a chynllunio gwasanaeth strategol o ansawdd uchel, ac mae'n ategu gwerthuso effeithiol a dangos ansawdd ac effeithlonrwydd y gwasanaethau sy'n cael eu darparu.

- Ar lefel gymdeithasol, mae potensial ar gyfer mwy o drosi canfyddiadau ymchwil yn llwyddiannus i effaith ar ymarfer, gan wella canlyniadau ar gyfer pobl sydd yn defnyddio'r gwasanaethau.
- o. Nodi sgiliau o'r piler *Tystiolaeth, ymchwil a datblygu yn Career development framework* RCOT (2017) er mwyn datblygu ymgysylltu ymchwil ar lefel briodol i swydd-ddisgrifiadau yr holl staff therapi galwedigaethol, a gosod ac adolygu amcanion blynyddol cysylltiedig (Gee a Cooke 2018, Matus et al 2018, Slade et al 2018).
- p. Nodi cyfnodau rhesymol o amser wedi eu diogelu, gan alluogi unigolion a thimau i ymgysylltu mewn a chydag ymchwil er budd y gwasanaeth a'r rheiny sy'n ei ddefnyddio (Gee a Cooke 2018).
- q. Datblygu partneriaethau cydfuddiannol rhwng ymarfer a phrifysgolion i gefnogi datblygiad sgiliau ymchwil, ac i nodi a mynd i'r afael â chwestiynau ymarfer pwysig (Nowrouzi-Kai et al 2017, Slade et al 2018).
- r. Hwyluso datblygiad strwythurau a llwybrau gyrfa sydd yn croesawu datblygiad ymchwil a sgiliau ymchwil o fewn ymarfer, yn cynyddu elw ar fuddsoddiadau blaenorol (fel cyllid ar gyfer graddau uwch) ac yn ei hanfod yn defnyddio gwybodaeth, sgiliau a phrofiadau staff (Slade et al 2018).
- s. Archwilio fframweithiau, tystiolaeth a ffynonellau sydd yn rhoi arweiniad ar y ffordd i gynnwys ymchwil yn eich amgylchedd gwaith eich hun (gweler, er enghraifft, Cymdeithas Ysbytai Athrofaol y DU (AUKUH) (2016), Gee a Cooke (2018), HEE (n.d.), Marjanovic et al (2019), Matus et al (2018), Slade et al (2018), Westwood et al (2018) a/neu *Top tips on enabling research activity*) CAHPR (2018).
- t. Cydnabod bod ymrwymiad a chefnogaeth gan arweinwyr a rheolwyr yn hanfodol, a bod angen ymagwedd aml-wedd i ddatblygu diwylliant ymchwil a gallu ar gyfer ymchwil yn llwyddiannus (Matus et al 2018).
- u. Cynnwys ymchwil, arloesi a gwella gwasanaeth fel eitem sefydlog ar agendâu cyfarfodydd, ynghyd â lle rheolaidd i fonitro a gwerthuso ei effaith.
- v. Modelu ymgysylltu gweithredol mewn a chydag ymchwil, gan chwilio am gyfleoedd ac adnoddau dysgu perthnasol fel y bo'n briodol.

Derbyn yr her

Gwella bywydau yw'r hyn y mae therapyddion galwedigaethol yn ei wneud. Mae datblygu gallu ymchwil ein proffesiwn a'r sail dystiolaeth sydd yn dangos effeithiolrwydd clinigol a chost ac effaith ein cyfraniadau, a sefydlu hynny'n gadarn i ymarfer o ddydd i ddydd, er ein budd ni i gyd:

- Mae'n sicrhau bod yr unigolion, y grwpiau a'r cymunedau yr ydym yn eu gwasanaethu yn cael y mewnbnw gorau posibl o'r proffesiwn.
- Mae'n galluogi gwasanaethau i gael eu datblygu a'u cyflwyno yn y ffordd fwyaf effeithiol.
- Mae'n galluogi therapyddion unigol i ffynnu a datblygu eu gyrfaedd.
- Mae'n codi proffil ein proffesiwn.
- Mae'n ein rhoi mewn sefyllfa dda i lywio ansicrwydd a chymhlethdodau iechyd a gofal yn yr oes fodern.

Geirfa

Ymchwil

O fewn cyd-destun Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil (REF) 2021 ar draws y DU, sydd yn rhychwantu pob disgyblaeth academaidd, diffinnir ymchwil fel 'proses ymchwilio sydd yn arwain at fewnwelediad newydd, wedi ei rhannu'n effeithiol' (REF2021 2019a). Mae'n cynnwys:

Dyfeisio a chreu syniadau, delweddau, perfformiadau, arteffactau yn cynnwys dylunio, lle mae'r rhain yn arwain at fewnwelediad newydd neu wedi ei wella'n sylweddol; a'r defnydd o wybodaeth bresennol mewn datblygiad arbrol i greu deunyddiau, dyfeisiadau, cynnyrch a phrosesau newydd neu wedi eu gwella'n sylweddol, yn cynnwys dylunio ac adeiladu. Nid yw'n cynnwys profi a dadansoddi deunyddiau, cydrannau a phrosesau fel mater o drefn, megis ar gyfer cynnal safonau cenedlaethol, yn wahanol i ddatblygu technegau dadansoddiadol newydd.

(REF2021 2019a, tud90)

Mae'r Awdurdod Ymchwil Iechyd (HRA 2017 tud 6) yn diffinio ymchwil fel:

yr ymgais i ddeillio gwybodaeth y gellir ei chyffredinoli neu ei throsglwyddo i wybodaeth newydd i ateb neu fireinio cwestiynau perthnasol gyda dulliau cadarn yn wyddonol. Nid yw hyn yn cynnwys archwilio ymarfer a gwerthusiadau gwasanaeth. Mae'n cynnwys gweithgareddau sydd yn cael eu gwneud i baratoi ar gyfer neu o ganlyniad i ran ymyriadol yr ymchwil, fel sgrinio cyfranogwyr posibl am gymhwysedd, cael caniatâd cyfranogwyr a chyhoeddi canlyniadau. Mae hefyd yn cynnwys ymchwil iechyd a gofal cymdeithasol nad yw'n ymyrryd (h.y. prosiectau nad ydynt yn cynnwys unrhyw newid mewn triniaeth safonol, gofal neu wasanaethau eraill), prosiectau sydd â'r nod o greu damcaniaethau, ymchwil fethodolegol ac ymchwil ddisgrifiadol.

Er bod diffiniad yr HRA yn datgan yn benodol nad yw gwerthusiadau archwilio a gwasanaeth yn cael eu hystyried yn ymchwil, mae angen deall hyn o fewn cyd-destun y gweithgareddau hynny sydd angen cymeradwyaeth HRA. Mae gwerthusiadau a wneir mewn ymarfer o ddydd i ddydd a ategir wrth gaffael, creu a rhannu gwybodaeth, ac sy'n defnyddio dulliau ymchwil i wella trylwyrder, yn rhan angenrheidiol o archwilio canlyniadau ymarfer safonol ond nid ydynt wedi eu cynnwys o fewn cwmpas gweithgareddau sydd angen cymeradwyaeth HRA.

Mae'r rhain a gweithgareddau eraill, fel prosiectau gwella ansawdd sy'n defnyddio dulliau ymchwil cadarn, fodd bynnag, yn cael eu cydnabod gan RCOT i fod o fewn sbectrwm ymgysylltu ymchwil.

Mae'r sbectrwm ymgysylltu hwn o fewn a chydag ymchwil yn cwmpasu gweithgareddau sydd yn canolbwyntio ar gymhwyso tystiolaeth bresennol a'r rheiny sydd yn creu tystiolaeth newydd, o ansawdd uchel sydd yn cael effaith (gweler Atodiad 2). Dylai pob therapydd galwedigaethol allu gosod eu hunain rywle ar hyd y sbectrwm hwn er mwyn gwella canlyniadau a phrofiadau'r unigolion, y grwpiau a'r cymunedau y maent yn gweithio gyda nhw a/neu wneud cyfraniad tuag at ymestyn y sail dystiolaeth sydd yn ategu ymarfer.

Datblygu gallu ymchwil

Mae Matus et al (2018) yn nodi bod datblygu gallu ymchwil yn ymwneud â phroses o ddatblygiad unigol a sefydliadol o allu a sgiliau cynaliadwy sydd yn galluogi unigolion a sefydliadau i wneud ymchwil o ansawdd uchel. Maent yn pwysleisio mai nod datblygu gallu ymchwil yw cryfhau arbenigedd presennol gweithwyr gofal iechyd proffesiynol yn ymwneud ag ymarfer gyda sgiliau ymchwil ategol sy'n eu galluogi i gyfrannu at greu ymchwil o ansawdd uchel sydd yn datblygu sail wybodaeth eu proffesiwn, yn dangos effeithiolrwydd ymyriadau, yn dylanwadu ar gyrff ariannu ac yn galluogi ymarfer yn seiliedig ar dystiolaeth.

Diwylliant ymchwil

Mae diwylliant ymchwil wedi cael ei ddisgrifio fel amgylchedd sefydliadol lle mae cyflwyno gwasanaeth yn seiliedig ar y wybodaeth a'r canfyddiadau ymchwil gorau sydd ar gael, ac sydd yn galluogi ac yn cefnogi creu gwybodaeth newydd a throsi tystiolaeth yn ymarfer (Borkowski et al 2016). Ystyrir diwylliant ymchwil yn hanfodol ar gyfer datblygu gallu ymchwil. Mae arweinyddiaeth gadarn a strwythurau rheoli cefnogol wedi cael eu nodi fel elfennau hanfodol i ddiwylliant ymchwil llwyddiannus, yn yr un modd â strwythurau a strategaethau fel dyrannu amser, mentora, addysg broffesiynol, swyddi ymchwil ar gyfer staff ac isadeiledd ymchwil (Borkowski et al 2016, Slade et al 2018).

Cydnabyddir bod datblygu diwylliant sefydliadol o ymchwil yn hwyluso arddangos effeithiolrwydd clinigol a chost, yn annog arloesi ac yn grymuso staff i adlewyrchu ar eu hymarfer a gwneud defnydd effeithiol o dystiolaeth bresennol i gyflwyno ymyriadau a chanlyniadau o ansawdd uchel (CAHPR 2018).

Effaith ymchwil

O fewn cyd-destun Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil (REF) 2021 ar draws y DU, sydd yn rhychwantu pob disgyblaeth academiaidd, caiff effaith ei ddiffinio fel 'effaith ar, newid neu fudd i'r economi, cymdeithas, diwylliant, corff cyhoeddus neu wasanaethau, iechyd, yr amgylchedd neu ansawdd bywyd, y tu hwnt i academia' (REF2021 2019a, tud 68). Mae'n cynnwys (ond nid yw'n gyfyngedig i) effaith ar, newid neu fudd i:

- weithgaredd, agwedd, ymwybyddiaeth, ymddygiad, gallu, cyfle, perfformiad, polisi, ymarfer, proses neu ddealltwriaeth
- cynulleidfa, buddiolwr, cymuned, etholaeth, sefydliad neu unigolion
- mewn unrhyw leoliad daearyddol, p'un ai'n lleol, rhanbarthol, yn genedlaethol neu'n rhyngwladol.

Mae effaith hefyd yn cynnwys lleihau neu atal niwed, risg, cost neu effeithiau negyddol eraill.

O fewn yr asesiadau a wnaed yn ystod REF2021, caiff effaith ymchwil ei farnu o ran:

- cyrhaeddiad, sydd yn cyfeirio at 'y graddau a/neu amrywiaeth buddiolwyr yr effaith, fel y mae'n berthnasol i natur yr effaith', yn hytrach nag mewn termau daearyddol pur neu o ran niferoedd absoliwt y buddiolwyr', ac
- arwyddocâd, sy'n cyfeirio at 'y graddau y mae'r effaith wedi galluogi, cyfoethogi, dylanwadu ar neu wedi newid perfformiad, polisiâu, arferion, cynnyrch, gwasanaethau, dealltwriaeth, ymwybyddiaeth neu lesiant y buddiolwyr' (REF2021 2019b, tud64).

Gwella ansawdd

Mae gwella ansawdd yn cyfeirio at ddylunio ac ail-ddylunio prosesau gwaith a systemau sy'n cyflwyno gofal iechyd gyda chanlyniadau gwell a chost is, lle bynnag y bo'n bosibl. Mae'n amrywio o ail-ddylunio'r ffordd y mae timau'n cyflwyno gwasanaethau i ailgyfluniadau gwasanaethau arbenigol ar gyfer grwpiau penodol. Mae'n cynnwys ail-ddylunio hyfforddiant, prosesau cyllidebu a systemau gwybodaeth, ac mae'n gofyn am arweinyddiaeth a diwylliant sydd yn deall ac yn gwerthfawrogi gwella ansawdd (Ham et al 2016). Mae'n bwysig nodi y gall pob aelod o staff gyfrannu at fentrau gwella ansawdd, sydd yn aml yn dod i'r amlwg fel gweithgareddau 'o'r gwaelod i fyny' yn seiliedig ar fewnwelediad staff rheng flaen ynghylch y ffordd i wneud pethau'n wahanol a/neu sut i fynd i'r afael â heriau penodol.

Cyfeiriadau

Baltrucks D, Callaghan P (2018) *Nursing, midwifery and allied health clinical academic research careers in the UK*. Llundain: Cyngor Deoniaid Iechyd.

Birken M, Couch E, Morley M (2017) Barriers and facilitators of participation in intervention research by mental health occupational therapists. *British Journal of Occupational Therapy*, 80(9), 568–572.

Boaz A, Hanney S, Jones T, Soper B (2015) Does the engagement of clinicians and organisations in research improve healthcare performance: a three-stage review. [Ar-lein]. *BMJ Open*, 5(12), 1–14. doi:10.1136/bmjopen-2015-009415

Borkowski D, McKinstry C, Cotche M, Williams C, Haines, T (2016) Research culture in allied health: a systematic review. *Australian Journal of Primary Care*, 22(4), 294–303.

Caeredin: SIGN. Ar gael yn: <https://www.sign.ac.uk/assets/sign121.pdf>
Defnyddiwyd ar 19.08.19.

Carra K, Fortune T, Ennals P, D’Cruz K, Kohn H (2017) Supporting scholarly identity and practice: narratives of occupational therapy academics. *British Journal of Occupational Therapy*, 80(8), 502–509.

Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol (2019) *Learning and development standards for pre-registration education*. Llundain: RCOT.

Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol (2018) *The Royal College of Occupational Therapists strategic intentions 2018–2023*. Llundain: RCOT.

Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol (2017) *Career development framework: guiding principles for occupational therapy*. Llundain: RCOT.

Coleg y Therapyddion Galwedigaethol (2017) *Professional standards for occupational therapy practice*. Llundain: COT.

Coleg y Therapyddion Galwedigaethol (2015) *Code of ethics and professional conduct*. Llundain: COT.

Cymdeithas Ysbytai Athrofaol y DU (2016) *Transforming healthcare through clinical academic roles in nursing, midwifery and allied health professions*. [Llundain]: AUKUH. Ar gael yn: <https://councilofdeans.org.uk/wp-content/uploads/2019/02/AUKUH-Transforming-Healthcare.pdf>
Defnyddiwyd ar 03.03.18.

Cymru. Llywodraeth Cymru (2018) *Cymru Iachach: ein cynllun ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol*. [s.l.]: [s.n.].

Cyngor Ymchwil y Proffesiynau Perthynol i Iechyd (2018) *Enabling research activity: top tip leaflet*. Ar gael yn: <https://cahpr.csp.org.uk/documents/enabling-research-activity>
Defnyddiwyd ar 25.07.18.

Cyngor Ymchwil y Proffesiynau Perthynol i Iechyd (2016) *Council for Allied Health Professions Research position statement: developing research skills within AHP pre-registration education*. [s.l.]: Council for Allied Health Professions Research. Ar gael yn: http://cahpr.csp.org.uk/system/files/cahpr_position_statement_research_skills_final.pdf
Defnyddiwyd ar 03.11.16.

Cyngor y Proffesiynau Iechyd a Gofal (2013) *Standards of proficiency: occupational therapists*. Llundain: HCPC.

Di Bona L, Field B, Read J, Jones N, Fowler Davis S, Cudd P, Evans L (2019) Weaving a clinical academic career: illuminating the method and pattern to follow. [Ar-lein]. *British Journal of Occupational Therapy*, 82(1), 60–64. doi:10.1177/0308022618784258

Di Bona L, Wenborn J, Field B, Hynes S, Ledgerd R, Mountain G, Swinson T (2017) Enablers and challenges to occupational therapists' research engagement: a qualitative study. [Ar-lein]. *British Journal of Occupational Therapy*, 80(11), 642–650. doi:10.1177/0308022617719218

Eakin P, Ballinger C, Nicol M, Walker M, Alsop A, Ilott I (1997) College of Occupational Therapists: research and development strategy. *British Journal of Occupational Therapy*, 60(11), 484–486.

Gee M, Cooke J (2018) How do NHS organisations plan research capacity development? Strategies, strengths and opportunities for improvement. *BMC Health Services Research*, 18: 198.

GIG Lloegr (2019) *The NHS long term plan*. [s.l.]: GIG Lloegr.

Gogledd Iwerddon. Yr Adran Iechyd (2016) *Health and wellbeing 2026: delivering together*. [Belfast]: AI.

Green S, Lambert R (2017) A systematic review of health economic evaluations in occupational therapy. *British Journal of Occupational Therapy*, 80(1), 5–19.

Gweithgor DPP a Dysgu Gydol Oes Rhyng-broffesiynol y DU (2019) *Principles for continuing professional development and lifelong learning in health and social care*. Bridgwater: Coleg y Parafeddygon.

Ham C, Berwick D, Dixon J (2016) *Improving quality in the English NHS: a strategy for action*. Llundain: Cronfa'r Brenin.

Health Education England (2014) *Research and innovation strategy: developing a flexible workforce that embraces research and innovation*. [Leeds]: HEE.

Health Education England (n.d.) *Supporting clinical academic careers: the line managers' perspective*. [Leeds]: [HEE].

Health Research Authority (2017) *UK policy framework for health and social care research*. [s.l.]: [s.n.].

Ilott I, White E (2001) 2001 College of Occupational Therapists' research and development strategic vision and action plan. *British Journal of Occupational Therapy*, 64(6), 270–277.

- INVOLVE (2018) *Guidance on co-producing a research project*. Southampton: INVOLVE.
- INVOLVE (2013) *Values, principles and standards for public involvement in research*. Eastleigh: INVOLVE.
- Lehane E, Leahy-Warren P, O'Riordan C, Savage E, Drennan J, O'Tuathaigh C ... Hegarty J (2019) Evidence-based practice education for healthcare professionals: an expert view. *BMJ Evidence-Based Medicine*, 24(3), 103–108.
- Marjanovic S, Ball S, Harshfield A, Dimova S, Prideaux R, Carpenter A ... Simmons R (2019) *Involving NHS staff in research*. Caergrawnt: Y Sefydliad Astudiaethau Gwella Gofal Iechyd.
- Matus J, Walker A, Mickan S (2018) Research capacity building frameworks for allied health professionals: a systematic review. *BMC Health Services Research*, 18: 716.
- McCormack B, Baltrucks D, Cooke R (2019) *Becoming research confident: research in pre-registration curricula for nursing, midwifery and allied health programmes in the UK*. Llundain: Cyngor Deoniaid Iechyd.
- Morris K, Smyth G (2017) A survey of research capacity and partnerships among mental health occupational therapists in England. *Mental Health Review Journal*, 22(2), 136–147.
- Nowrouzi-Kai B, Chidu C, Carter L, McDougall A, Casole J (2017) The top cited articles in occupational therapy: a citation analysis study. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 25(1), 15–26.
- Ozdemir B, Karthikesalingham A, Sinha S, Poloniecki R, Hinchliffe R, Thompson M ... Holt, P (2015) Research activity and association with mortality. [Ar-lein]. *PLOS ONE*, 10(2), e0118253. doi:10.1471/journal.pone.0118253
- Prydain Fawr. *Deddf Gofal 2014* Y Senedd (2014). Llundain: Y Llyfrfa.
- REF2021 (2019a) *Guidance on submissions*. Bryste: REF2021. Ar gael yn: https://www.ref.ac.uk/media/1092/ref-2019_01-guidance-on-submissions.pdf Defnyddiwyd ar 25.05.19.
- REF2021 (2019b) *Panel criteria and working methods*. Bryste: REF2021. Ar gael yn: https://www.ref.ac.uk/media/1084/ref-2019_02-panel-criteria-and-working-methods.pdf Defnyddiwyd ar 25.05.19.
- Rhwydwaith Canllawiau Rhyng-golegol yr Alban (2019) *Risk reduction and management of delirium*. (SIGN 157). Caeredin: SIGN. Ar gael yn: <https://www.sign.ac.uk/assets/sign157.pdf> Defnyddiwyd ar 20.08.19.
- Rhwydwaith Canllawiau Rhyng-golegol yr Alban (2016) *Assessment, diagnosis and interventions for autism spectrum disorders: a national clinical guideline*. (SIGN 145). Caeredin: SIGN. Ar gael yn: <https://www.sign.ac.uk/assets/sign145.pdf> Defnyddiwyd ar 19.08.19.
- Rhwydwaith Canllawiau Rhyng-golegol yr Alban (2011) *Management of early rheumatoid arthritis: a national clinical guideline*. (SIGN 123). Caeredin: SIGN. Ar gael yn: <https://www.sign.ac.uk/assets/sign123.pdf> Defnyddiwyd ar 19.08.19.
- Rhwydwaith Canllawiau Rhyng-golegol yr Alban (2010a) *Management of patients with stroke: rehabilitation, prevention and management of complications, and discharge planning*:

a national clinical guideline. (SIGN 118). Caeredin: SIGN. Ar gael yn: <https://www.sign.ac.uk/assets/sign118.pdf> Defnyddiwyd ar 19.08.19.

Rhwydwaith Canllawiau Rhyng-golegol yr Alban (2010b) *Diagnosis and management of psoriasis and psoriatic arthritis in adults: a national clinical guideline.* (SIGN 121).

Rhwydwaith Canllawiau Rhyng-golegol yr Alban (2009) *Management of hip fracture in older people: a national clinical guideline.* (SIGN 111). Caeredin: SIGN. Ar gael yn: <https://www.sign.ac.uk/assets/sign111.pdf> Defnyddiwyd ar 19.08.19.

Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn lechyd a Gofal (2018) *Rheumatoid arthritis in adults: management.* (NG 100). [Llundain]: NICE. Ar gael yn: <https://www.nice.org.uk/guidance/ng100/resources/rheumatoid-arthritis-in-adults-management-pdf-66141531233989> Defnyddiwyd ar 15.08.19.

Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn lechyd a Gofal (2017) *Parkinson's disease in adults.* (NG 71). [Llundain]: NICE. Ar gael yn: <https://www.nice.org.uk/guidance/ng71/resources/parkinsons-disease-in-adults-pdf-1837629189061> Defnyddiwyd ar 15.08.19.

Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn lechyd a Gofal (2016) *Motor neurone disease: assessment and management.* (NG 42). [Llundain]: NICE. Ar gael yn: <https://www.nice.org.uk/guidance/ng42/resources/motor-neurone-disease-assessment-and-management-pdf-1837449470149> Defnyddiwyd ar 15.08.19.

Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn lechyd a Gofal (2013) *Stroke rehabilitation in adults.* (CG 162). [Llundain]: NICE. Ar gael yn: <https://www.nice.org.uk/guidance/cg162/resources/stroke-rehabilitation-in-adults-pdf-35109688408261> Defnyddiwyd ar 15.08.19.

Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn lechyd a Gofal (2012) *Spasticity in the under 19s: management.* (CG 145). [Llundain]: NICE. Ar gael yn: <https://www.nice.org.uk/guidance/cg145/resources/spasticity-in-under-19s-management-pdf-35109572514757> Defnyddiwyd ar 15.08.19.

Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn lechyd a Gofal (2008) *Mental wellbeing in over 65s: occupational therapy and physical activity interventions.* (PH 16). [Llundain]: NICE. Ar gael yn: <https://www.nice.org.uk/guidance/ph16/resources/mental-wellbeing-in-over-65s-occupational-therapy-and-physical-activity-interventions-pdf-1996179900613> Defnyddiwyd ar 15.08.19.

Sefydliad Cenedlaethol Dros Ymchwil lechyd (2018a) *National standards for public involvement.* [Leeds]: [NIHR].

Sefydliad Cenedlaethol Dros Ymchwil lechyd (2018b) *NIHR strategic review of training implementation plans.* [Leeds]: [NIHR].

Sefydliad Cenedlaethol Dros Ymchwil lechyd (2017) *Ten years on: adapting and evolving to new challenges in developing tomorrow's health research leaders.* [Leeds]: [NIHR].

Sefydliad Cenedlaethol Dros Ymchwil lechyd (2015) *Going the extra mile: improving the nation's health and wellbeing through public involvement in research.* [Leeds]: [NIHR].

Slade S, Philip K, Morris M (2018) Frameworks for embedding a research culture in allied health practice: a rapid review. [Ar-lein]. *Health Research Policy and Systems* 16: 29. doi:10.1186/s12961-018-0304-2

Swyddfa'r Prif Wyddonydd (2015) *Delivering innovation through research: Scottish Government health and social care research strategy*. Caeredin: Llywodraeth yr Alban.

Tîm Prif Swyddog y Proffesiynau Perthynol i Iechyd (2017) *AHPs into action: using allied health professions to transform health, care and wellbeing*. Llundain: GIG Lloegr.

Topol E (2019) *The Topol review: preparing the healthcare workforce to deliver the digital future*. [Llundain]: Health Education England.

Upton D, Stephens D, Williams B, Scurlock-Evans L (2014) Occupational therapists' attitudes, knowledge, and implementation of evidence-based practice: a systematic review of published research. *British Journal of Occupational Therapy*, 77(1), 24–38.

Ward G, Watson J, Temple T (2019) *A curriculum review of research skills and knowledge development in UK pre-registration occupational therapy programmes*. Cyflwynwyd yng nghynhadledd flynyddol Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol, 17–18 Mehefin 2019, Birmingham, DU.

Westwood G, Richardson A, Latter S, Macleod Clark J, Fader M (2018) Building clinical academic leadership capacity: sustainability through partnership. *Journal of Research Nursing*, 23(4), 346–357.

White, E a Creek, J (2007) Gweledigaeth strategol a chynllun gweithredu ymchwil a datblygu Coleg y Therapyddion Galwedigaethol: adolygiad 5 mlynedd. *British Journal of Occupational Therapy*, 70(3), 122–128.

Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru (2016) *Cynllun Strategol Iechyd a Gofal Cymru 2015–2020*. [s.l.]: HCRW.

Yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol (2019) *The handbook to the NHS Constitution for England*. [Llundain]: Yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol.

Yr Adran Iechyd (2017) *A framework for mental health research*. [s.l.]: Yr Adran Iechyd.

Yr Adran Iechyd, Gwasanaethau Cymdeithasol a Diogelwch y Cyhoedd (2014) *Making life better: a whole system strategic framework for public health 2013–2023*. Belfast: DHSSPS.

Yr Adran Iechyd (2000) *Meeting the challenge: a strategy for the allied health professions*. Llundain: yr Adran Iechyd.

Yr Alban. Llywodraeth yr Alban (2016) *Health and social care delivery plan*. Caeredin: Llywodraeth yr Alban.

Darllen pellach

Coleg Therapyddion Galwedigaethol Ontario (2013) *Standards for occupational therapy assessments*. Toronto: Coleg Therapyddion Galwedigaethol Ontario.

White E, Hampson H, Gardiner L, Motion N, Broomhall K (2013) Adolygiad o weithgaredd ymchwil a datblygu therapi galwedigaethol yng Nghymru, yr Alban a Gogledd Iwerddon. *British Journal of Occupational Therapy*, 76(1), 2–8.

Atodiad 1: Gweithgareddau Adolygu Ymchwil a Datblygu RCOT

Cynhaliwyd Adolygiad Ymchwil a Datblygu RCOT dros ryw ddwy flynedd o fis Mehefin 2017. Roedd yn cwmpasu ystod eang o weithgareddau, cyfleoedd i ymgysylltu aelodau a chanolbwyntiodd ar ddarnau o waith, yn cynnwys:

- 1 Symposiwm Lansio'r Adolygiad YaD, Llundain. 12.06.17
- 2 Sgwrs drydar Ymchwil #OTalk: 'Ymgysylltu therapyddion galwedigaethol mewn a chydag ymchwil'. 05.08.17
- 3 Digwyddiad Gwrando (Gogledd Iwerddon). 10.11.17
- 4 Digwyddiad Gwrando (Yr Alban). 17.11.17
- 5 Trafodaethau gyda Chyngor Cyfarwyddwyr Addysg Therapi Galwedigaethol (COTED) parthed cwricwla addysg cyn cofrestru. 21.11.17
- 6 Digwyddiad Gwrando (Manceinion). 04.12.17
- 7 Digwyddiad Gwrando (Cymru). 26.01.18
- 8 Adolygiad o Wobrau Blynyddol RCOT. Daeth i Ben Mawrth 2018
- 9 Fforwm Ymgysylltu ag Ymgynghorwyr Therapi Galwedigaethol RCOT 11.04.18
- 10 Ymgysylltu ag aelod o RCOT am ei gwaith doethuriaeth yn archwilio gallu ymchwil mewn therapi galwedigaethol. 12.04.18
- 11 Adolygiad Hyrwyddo YaD a 'syniadau cynnar' mewn prif araith yn y digwyddiad yn dathlu 70 mlynedd o addysg therapi galwedigaethol yn Derby. 26.04.18
- 12 Ymgysylltu ag Arweinwyr YaD Adrannau Arbenigol RCOT 01.05.18
- 13 Adolygiad Hyrwyddo YaD ac ymgysylltu mewn a chydag ymchwil yng nghynhadledd ymchwil myfyrwyr blwyddyn olaf Prifysgol Coventry. 23.05.18
- 14 Archwilio datblygiad Uwchgyfeirio Ymchwil Dwyrain Sussex. 30.05.18
- 15 Cynorthwyo aelod i rannu ei hymagwedd tuag at hyrwyddo ymgysylltu ymchwil mewn ymarfer trwy Sesiwn Ymylol YaD Cynhadledd 2018 RCOT. 11.06.18
- 16 Cynorthwyo dau aelod i arddangos eu hymagweddau tuag at hyrwyddo ymgysylltu ymchwil mewn ymarfer, yn targedu rheolwyr gwasanaeth therapi galwedigaethol yn benodol, trwy Sesiwn Fewnwelediad yng Nghynhadledd RCOT o'r enw 'Adolygiad YaD RCOT - Cynorthwyo eich tîm i ymgysylltu mewn a chydag ymchwil'. 13.06.18
- 17 Digwyddiad Gwrando ar gyfer Myfyrwyr Ymchwil Ôl-radd. 12.07.18

18	Adolygiad o Sefydliad Ymchwil Therapi Galwedigaethol y DU.
... argymhellion wedi eu rhoi i Gyngor RCOT a'u cymeradwyo.	Daeth i ben
Gorff 2018
Ion 2019
19	Ymgynghoriad gyda staff RCOT.	25.07.18
20	Sgwrs drydar Ymchwil #OTalk: 'Creu cymuned ymchwil therapi galwedigaethol fywiog - y ffordd ymlaen?'	04.08.18
21	Ymchwil pen desg yn cwmpasu cynnwys y rhaglen addysg cyn cofrestru yn seiliedig ar wybodaeth a sgiliau ymchwil.

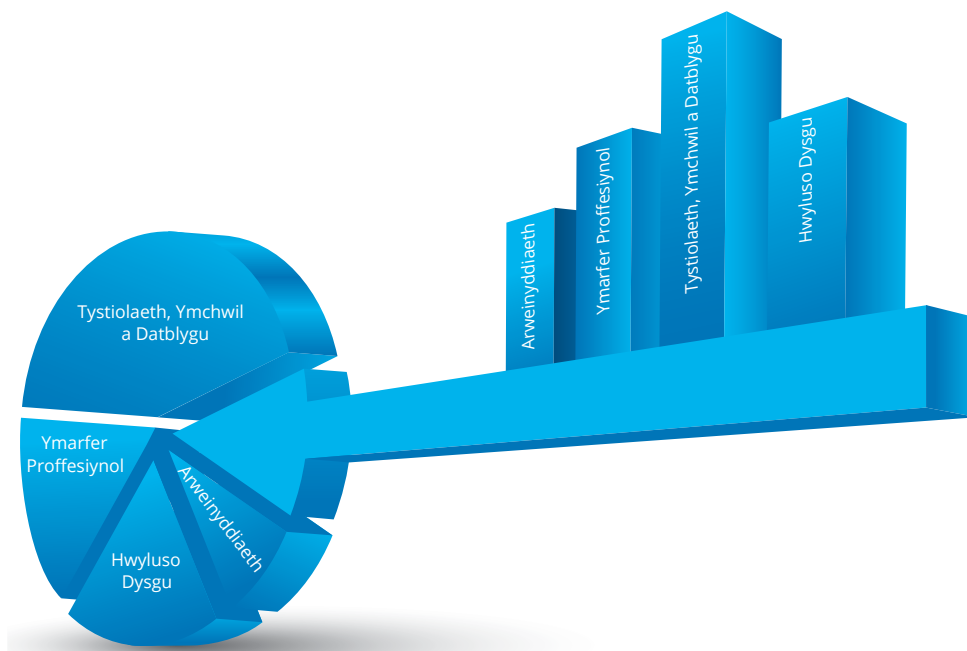
... cyflwyniad poster yng Nghynhadledd RCOT. | Daeth i ben
Medi 2018
Mehefin
2019 |
| 22 | E-ymgynghoriad grŵp ffocws anghyfamserol gydag athrawon therapi galwedigaethol. | Hyd/Tach
2018 |
23	Sicrhau cyllid ar gyfer RCOT dros 18 mis/Cynghrair James Lind Partneriaeth Gosod Blaenoriaethau Ymchwil	Hyd 2018
24	Ymgysylltu â Fforwm Canghennau RCOT	13.11.18
25	Cyflwyniad sioe OT.	22.11.18
26	Tîm ymchwil wedi ei gomisiynu i gynnal Asesiad Cyfoes o Ymchwil Therapi Galwedigaethol yn y DU.	Rhag 2018
27	Adolygiad o bolisi ymchwil, isadeiledd a threfniadau cyllid pedair gwlad y DU.	Daeth i ben
Ion 2019
28	Bwrdd RCOT: Digwyddiad rhwydweithio Ymchwil a Datblygu yn y Gynhadledd: 'Strategaeth YaD ddrafft RCOT - digwyddiad ymgynghori ag aelodau'.	17.06.19
29	Sgwrs drydar Ymchwil #OTalk: 'Rhoi Strategaeth YaD ddrafft newydd RCOT ar brawf'.	02.07.19
30	Ymgynghoriad ychwanegol/profi Strategaeth YaD ddrafft RCOT gyda staff RCOT; cymheiriaid a chefnogwyr allanol â gwybodaeth, profiad ac arbenigedd priodol; aelodau o bob un o chwe Bwrdd RCOT, Grŵp Cynghori Sefydliad Ymchwil Therapi Galwedigaethol y DU (UKOTRF), Fforwm Ymgynghorwyr RCOT, Fforwm Canghennau RCOT, Arweinwyr YaD Adran Arbenigol RCOT a detholiad o aelodau sydd yn cynrychioli'r ystod o aelodau RCOT yn fras (e.e. aelodau cyswllt, myfyrwyr, aelodau sydd newydd gymhwyso, ymarferwyr mwy profiadol, academyddion, myfyrwyr ymchwil ôl-gofrestru, academyddion clinigol, uwch ymchwilwyr).	Mawrth-
Gorffennaf
2019

Atodiad 2: Enghreifftiau dangosol o sbectrwm ymchwil ar waith

Mae *Fframwaith Datblygu Gyrfa* RCOT (2017) yn set drosfwaol o egwyddorion arweiniol ar gyfer therapi galwedigaethol ac mae'n cynnig proses wedi ei strwythuro i arwain gyrfaoedd, dysgu a datblygu yn ein proffesiwn. Mae pedwar Piler Ymarfer, fel y nodir isod yn Ffigur 1, ac mae gan bob piler naw lefel o ddatblygiad gyrfa, fel y nodir yn Ffigur 2.

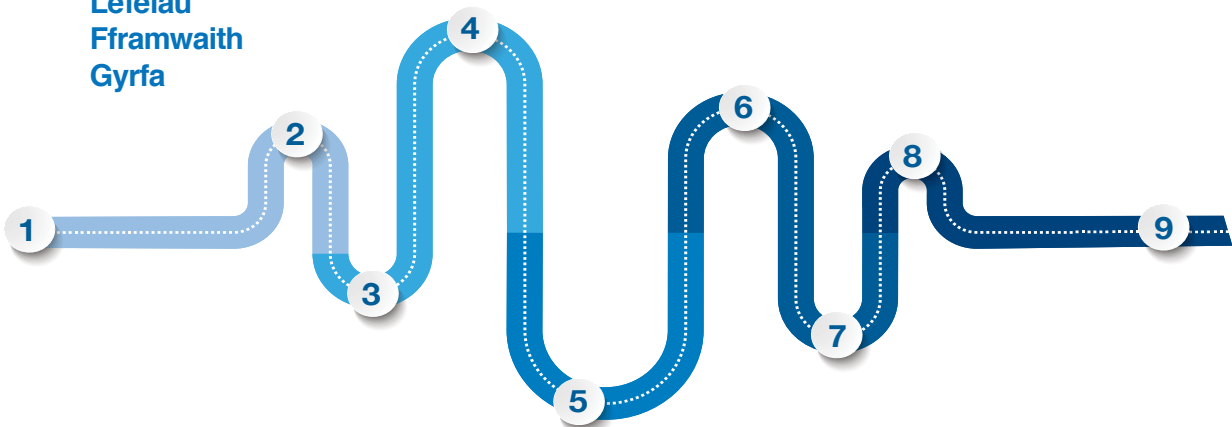
Pileri Ymarfer y Fframwaith Gyrfa

Ymarfer Proffesiynol	<p>Cadw'r alwedigaeth yn ganolog i'ch ymarfer.</p> <p>Cyflawni ymarfer diogel, effeithiol, sy'n rhoi pwyslais ar yr unigolyn ac yn foesebol.</p> <p>Defnyddio doethineb, rhesymeg a llunio penderfyniadau proffesiynol.</p>
Hwyluso Dysgu	<p>Dysgu, mentora, goruchwyllo a/neu asesu eraill.</p> <p>Hwyluso dysgu ar leoliad.</p> <p>Creu a gwerthuso amgylcheddau, offer a deunyddiau dysgu.</p>
Arweinyddiaeth	<p>Dynodi, monitro a chryfhau eich gwybodaeth a'ch sgiliau eich hun.</p> <p>Arwain, cyfarwyddo a/neu hwyluso gwaith tîm.</p> <p>Dylunio, gweithredu a rheoli newid proffesiynol a/neu sefydliadol.</p>
Tystiolaeth, Ymchwil a Datblygu	<p>Dylanwadu ar agendâu cymdeithasol-economaidd a gwleidyddol ehangach.</p> <p>Creu, defnyddio a/neu drosti tystiolaeth fel sail i ymarfer.</p> <p>Dylunio, gweithredu, gwerthuso a rhannu ymchwil.</p>

Ffigur 1: Pileri gyrfa

**Lefelau
Fframwaith
Gyrfa**

- 1 Lefel 1**
gwybodaeth gyffredinol sylfaenol ac ymwybyddiaeth o rôl therapi galwedigaethol
 lefel mynediad; gwneud nifer gyfyngedig o dasgau syml dan oruchwyliaeth uniongyrchol; unrhyw un sy'n dechrau yn y sector o'r newydd, nid yn syth o'r ysgol o reidrwydd; gall symud yn gyflym i Lefel 2; ymwybodol o brosiectau gwella gwasanaeth, a'r angen am hunanddatblygiad
- 2 Lefel 2**
dealltwriaeth sylfaenol o therapi galwedigaethol a'r maes gwaith
 gall gyflawni dyletswyddau ar sail ymarfer, technegol, gwyddonol neu weinyddol yn ôl protocolau neu weithdrefnau sydd wedi eu sefydlu, gydag arweiniad a goruchwyliaeth; cymryd rhan mewn gwaith gwella gwasanaeth; dechrau nodi meysydd ar gyfer hunanddatblygiad
- 3 Lefel 3**
gwybodaeth a dealltwriaeth o weithdrefnau, prosesau a chysyniadau cyffredinol therapi galwedigaethol mewn maes gwaith
 Gall gyflawni amrywiaeth eang o ddyletswyddau wedi eu dirprwyo gydag arweiniad a goruchwyliaeth lle bo angen; cyfrannu at wella gwasanaeth, ac yn gyfrifol am hunanddatblygiad
- 4 Lefel 4**
gwybodaeth a dealltwriaeth o egwyddorion, gweithdrefnau a chysyniadau cyffredinol therapi galwedigaethol mewn maes gwaith
 cael ei arwain gan weithdrefnau a phrotocolau gweithredu safonol; yn ffurfio barn, yn cynllunio gweithgareddau; yn cyfrannu at wella gwasanaeth ac yn dangos hunanddatblygiad; gall fod â chyfrifoldeb am agweddau ar oruchwyllo rhai staff neu fyfyrwyr
- 5 Lefel 5**
gwybodaeth a dealltwriaeth gynhwysfawr, arbenigol a damcaniaethol o therapi galwedigaethol a ffiniau'r wybodaeth honno
 datrys problemau yn greadigol; ffurfio barn o fewn cwmpas ei waith ei hun; cyfrannu'n weithredol at wella gwasanaeth a hunanddatblygiad; gall fod â chyfrifoldeb am oruchwyllo staff neu fyfyrwyr; gall fod yn gymwys i gofrestru gyda'r Cngor Proffesiynau Iechyd a Gofal (y corff rheoliadol yn y Deyrnas Unedig) fel therapydd galwedigaethol, neu gall fod heb ei reoleiddio gyda'i grefft arbenigol ei hun e.e. sgiliau ystum ac eistedd
- 6 Lefel 6**
dealltwriaeth feirniadol o ddamcaniaeth a gwybodaeth ymarferol therapi galwedigaethol
 arwain mewn maes penodol gyda rhywfaint o gyfrifoldeb am berfformiad y gwasanaeth a'r tîm; datrys problemau yn greadigol; goruchwyllo staff/myfyrwyr; yn hunanddatblygu'n barhaus
- 7 Lefel 7**
gwybodaeth arbenigol iawn ac ymwybyddiaeth feirniadol
 sgiliau ymarferol, technegol neu wyddonol arbenigol; arloesol; yn gyfrifol am ddatblygu gwasanaeth mewn amgylcheddau cymhleth; yn arwain yng nghydestunau gwasanaeth/ymchwil/addysg; yn goruchwyllo staff/myfyrwyr; yn hunanddatblygu'n rhagweithiol
- 8 Lefel 8**
gwybodaeth ar y lefel uchaf a mwyaf arbenigol
 yn flaenllaw yn y proffesiwn; arweinydd strategol; dylanwadwr gwleidyddol; meddwl yn wreiddiol; yn gyfrifol am gyllid, datblygu gwasanaeth a/neu dimau lluosog; goruchwyllo staff/myfyrwyr; yn hunanddatblygu yn reddfol
- 9 Lefel 9**
arloesi a symud therapi galwedigaethol ymlaen yn y cyd-destun ehangach
 yn datblygu gwasanaethau i boblogaeth; yn gweithio ar lefel uchaf sefydliad; yn atebol am berfformiad staff/gwasanaethau; yn meddwl ar lefel system; yn goruchwyllo staff/myfyrwyr; yn hunanddatblygu yn reddfol

Ffigur 2: Lefelau gyrfa

Mae'r piler *Tystiolaeth, ymchwil a datblygu* yn cynnwys yr awgrymiadau canlynol ar gyfer ymgysylltu mewn a chydag ymchwil ar y lefelau gyrfa gwahanol:

Lefel Gyrfa 1 – Gwybodaeth gyffredinol sylfaenol ac ymwybyddiaeth o rôl therapi galwedigaethol

- Cwestiynu eich ymarfer eich hun ac eraill yn gadarnhaol i greu cyfleoedd i greu gwybodaeth neu ddealltwriaeth newydd.
- Cynnwys ymchwil fel eitem annibynnol mewn cyfarfodydd tîm – a'i defnyddio'n weithredol.
- Deall a chydymffurfio â phrosesau llywodraethu ymchwil.
- Cymryd rhan mewn prosiectau gwella ansawdd.

Lefel Gyrfa 2 – Dealltwriaeth sylfaenol o therapi galwedigaethol a'r maes gwaith

- Deall a chydymffurfio â phrosesau llywodraethu ymchwil.
- Cynnal prosesau gwerthuso gwasanaeth a chyfrannu at fentrau gwella ansawdd gydag arweiniad.
- Cytuno i dderbyn Bwletin YaD RCOT (ar gael i aelodau RCOT yn unig).
- Cymryd rhan mewn clwb cyfnodolion.

Lefel Gyrfa 3 – Gwybodaeth a dealltwriaeth o ffeithiau, gweithdrefnau, prosesau, egwyddorion a chysyniadau cyffredinol therapi galwedigaethol mewn maes gwaith

- Dod o hyd i gyfaill i gynorthwyo i ddatblygu sgiliau – gwirfoddoli eich amser i gefnogi eu gwaith fel cyfle DPP.
- Cynorthwyo'r gwaith o recriwtio cyfranogwyr ymchwil.
- Cynnal archwiliad a chyfrannu at fentrau gwella ansawdd heb lawer o arweiniad.
- Cytuno i dderbyn hysbysiadau misol y *British Journal of Occupational Therapy* (<https://journals.sagepub.com/home/bjo> – sgrolio i lawr i'r gwaelod ar y dde).
- Sefydlu clwb cyfnodolion.
- Defnyddio canllawiau ymarfer yn seiliedig ar dystiolaeth RCOT.

Lefel Gyrfa 4 – Gwybodaeth a dealltwriaeth o egwyddorion, gweithdrefnau, prosesau a chysyniadau cyffredinol therapi galwedigaethol o fewn maes gwaith

- Cynnal chwiliadau gwybodaeth systematig.
- Datblygu gwybodaeth am ymagweddau ymchwil gwahanol.
- Creu hysbysfyrdau ymchwil gydag arweiniad i lywio cynnwys.
- Ymateb i gyfleoedd i ddatblygu Canllaw Ymarferol RCOT.
- Cynnal gweithgareddau recriwtio a chaniatâd cyfranogwyr fel rhan o dîm.
- Cymryd rhan mewn/sefydlu gweithgareddau archwilio a chyfrannu at brosiectau gwella ansawdd.
- Lledaenu gwybodaeth/rhannu canfyddiadau gwerthusiadau archwilio a gwasanaeth.
- Paratoi cyflwyniadau neu bosteri.

Lefel Gyrfa 5 – Gwybodaeth a dealltwriaeth gynhwysfawr, arbenigol, ffeithiol a damcaniaethol o therapi galwedigaethol a ffiniau'r wybodaeth honno

- Nodi bylchau mewn tystiolaeth a chyfrannu at ffurfio cwestiynau beirniadol ar gyfer ymchwil bellach, yn cynnwys cwestiynau ymchwil ar gyfer cyn-gofrestru myfyrwyr therapi galwedigaethol mewn prifysgolion lleol.
- Cyfrannu at geisiadau a dyfarniadau grant bach gyda chymorth.
- Cyfrannu at ddatblygu canllawiau clinigol.
- Sefydlu ymchwil neu brosiectau gwella ansawdd ar raddfa fach.
- Cyflwyno crynodebau ar gyfer cynadleddau.

Lefel Gyrfa 6 – Dealltwriaeth feirniadol o ddamcaniaeth a gwybodaeth ymarferol am therapi galwedigaethol

- Hwyluso cyfranogiad pobl sydd yn defnyddio gwasanaeth therapi galwedigaethol, staff a/neu fyfyrwyr i gyd-ddylunio a chydgyhyrchu agweddau ar ymchwil.
- Cyfrannu at brosesau adolygu cymheiriaid, e.e adolygwr cyfnodolion, adolygwr crynodebau cynhadledd.
- Cyfrannu at oruchwyliaeth cynorthwyr ymchwil a myfyrwyr graddau Meistr gan nodi a chysylltu â threialon/astudiaethau lleol (nid yn benodol i neu wedi eu harwain gan therapi galwedigaethol o reidrwydd).
- Datblygu ceisiadau grant mwy.
- Lledaenu a chyhoeddi canfyddiadau ymchwil.

Lefel Gyrfa 7 – Gwybodaeth arbenigol iawn ac ymwybyddiaeth feirniadol

- Datblygu partneriaethau rhwng ymarfer a Sefydliad Addysg Uwch Lleol a/neu sefydliadau allanol eraill, yn cynnwys diwydiant.
- Nodi tueddiadau a newidiadau yn iechyd, llesiant ac anghenion poblogaeth sydd yn gofyn am ymchwil.
- Cyfrannu at ddatblygu a gwerthuso canllawiau a pholisi ar lefel leol, ranbarthol a/neu genedlaethol.
- Cefnogi'r weledigaeth strategol i greu diwylliant sy'n cynorthwyo eraill i ymgysylltu mewn ymchwil a gwasanaeth a gwella ansawdd ar lefel weithredol.

Lefel Gyrfa 8 – Gwybodaeth a sgiliau mwyaf datblygedig ac arbenigol

- Goruchwyllo prosiectau graddau Meistr, doethuriaeth ac ôl-ddoethuriaeth.
- Cyfrannu at gynigion allanol sylweddol ar gyfer cyllid.
- Datblygu cysylltiadau ymchwil rhyngwladol.

Lefel Gyrfa 9 – Arloesi a datblygu therapi galwedigaethol mewn cyd-destun ehangach

- Goruchwyllo pobl eraill er mwyn cyfrannu at gynigion allanol sylweddol.
- Creu a sefydlu diwylliant ymchwil ar lefel strategol.
- Cyfrannu at gynigion allanol sylweddol ar gyfer cyllid a threialon aml-ganolfan.
- Datblygu proffil ymchwil rhyngwladol.

Addaswyd o: RCOT (2017) *Career development framework: guiding principles for occupational therapy*. Gweler: www.rcot.co.uk

Strategaeth Ymchwil a Datblygu Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol 2019-2024

Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol

Bwriad *strategaeth ymchwil a datblygu Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol 2019-2024* yw llywio, arwain a chyfeirio datblygiad gallu a galluogrwydd ymchwil yn y proffesiwn therapi galwedigaethol yn y DU ac ansawdd ac effaith y cynnyrch ymchwil cysylltiedig. Mae'n datblygu'r strategaethau ymchwil a datblygu oedd yn ei rhagflaenu ac mae'n ystyried ysgogwyr cyfoes ar gyfer y diwylliant lle mae ymchwil yn cael ei chynnwys yn y proffesiwn y mae RCOT yn ceisio ei ddatblygu. Gan amlygu'r buddion i'r rheiny sydd yn defnyddio gwasanaethau therapi galwedigaethol, adrannau a sefydliadau, therapyddion galwedigaethol unigol a'r proffesiwn yn gyffredinol, mae'r Strategaeth yn hyrwyddo sbectrwm o ymgysylltu, o weithio'n weithredol *gyda* thystiolaeth ymchwil bresennol, i gymryd rhan yn natblygiad y sail dystiolaeth. Mae deg prif egwyddor yn ategu'r Strategaeth a, chan gydnabod bod cyflawni nodau'r Strategaeth yn uchelgais a rennir rhwng RCOT a'i aelodau, nodir camau ar gyfer y ddau.

Mae *Strategaeth ymchwil a datblygu Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol 2019-2024* yn berthnasol i bob personél therapi galwedigaethol, waeth beth fo cyd-destun eu gwaith, arweinwyr adrannol a sefydliadol a rheolwyr, comisiynwyr gwasanaeth, darparwyr addysg cyn ac ôl-gofrestru a noddwyr ymchwil.

Ar gael i'w
lawrlwytho

rcot.co.uk

Ffôn: 020 3141 4600

© 2019 Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol Elusen gofrestredig yng Nghymru a Lloegr (Rhif 275119) ac yn yr Alban (Rhif SCO39573) a chwmni cofrestredig yn Lloegr (Rhif 1347374)

Coleg Brenhinol y
Therapyddion
Galwedigaethol

